

ANALÝZA PŘÍNOSŮ

LÁZEŇSTVÍ

PRO KARLOVARSKÝ KRAJ

Zpracovali: Ing. Věra Marková
 Ing. Ondřej Hruška

OBSAH

ÚVOD	5
ZDROJE DAT	8
LÁZEŇSKÁ MÍSTA	10
Přírodní léčivé zdroje	12
Výzkum v lázeňských místech	15
Místní poplatky	17
Známost lázeňských míst	22
LÁZEŇSKÁ ZAŘÍZENÍ	26
Lázeňská zařízení Karlovarského kraje	27
Provozovatelé lázeňských zařízení	31
Vlastníci lázeňských zařízení	35
Smluvní vztahy se zdravotními pojišťovnami	37
Další poskytovatelé zdravotních služeb	39
LÁZEŇSKÝ HOST	40
Charakteristika lázeňského hosta Karlovarského kraje	44
Útrata lázeňského hosta	45
ZÁVĚR	49
SEZNAM ZKRATEK	52
SEZNAM OBRÁZKŮ A GRAFŮ	53

Analýza přínosů lázeňství pro Karlovarský kraj
byla zpracována v rámci projektu Smart Akcelerator 2.0,
registrační číslo projektu CZ.02.2.69/0.0/0.0/18_055/00 13938,
který je spolufinancován z OP Výzkum, vývoj a vzdělávání.

Karlovarský kraj je s lázeňstvím spojen již více než 650 let a za tu dobu si místní přírodní léčivé zdroje a léčba s nimi spjatá vybudovala své jméno jak v České republice, tak po celém světě. Pro udržení kvality lázeňské péče a zajištění komfortu a spokojenosti lázeňských hostů jsou třeba investice ze stran samospráv (ať už krajské nebo obecní), např. v podobě udržování lázeňské infrastruktury, pořádání kulturních akcí, marketingových kampaní nebo jako v případě pandemie Covid-19 i přímá podpora místních lázní ve formě slevových voucherů. Stejně tak je ale důležitá i práce místních obyvatel podnikajících nebo pracujících jak přímo v lázeňství, tak v oborech, které na něj navazují.

Cílem tohoto dokumentu je identifikovat a ohodnotit konkrétní přínosy, které tento tradiční obor Karlovarskému kraji přináší, a na základě dat odůvodnit jeho význam pro kraj. Konkrétně má analýza za cíl ověřit následující hypotézy:

H1: Lázeňství je strategicky významné odvětví pro Karlovarský kraj,

H2: Karlovarský kraj je hlavním aktérem v odvětví lázeňství v ČR.

Ačkoliv jsou tyto hypotézy obecně přijímány, je s nimi běžně pracováno a velmi pravděpodobně platí, je potřeba jejich platnost dokázat exaktně na základě dat a konkrétních ukazatelů. Dokument pak může sloužit při obhajobě odvětví lázeňství v Karlovarském kraji, jeho výstupy zároveň mohou sloužit jako podklad pro přípravu strategických intervencí a zdroje, ze kterých čerpá, mohou být dále využity pro rozvoj tohoto odvětví.

Pod pojmem přínos se každému většinou vybaví přínosy finanční. Ty ovšem nejsou jediné, které odvětví lázeňství generuje. Obecně lze dle Jakubíkové a kol.¹ v lázeňství uvažovat následující možné přínosy:

- zdravotně léčebné,
- enviromentální,
- ekonomické,
- sociálně-kulturní a
- regionální.

¹ Jakubíková, D., Vildová, E., Janeček, P., & Tluchoř, J. (2019). Lázeňství: management a marketing. Grada Publishing.

Zdravotně léčebné přínosy jsou ty, které si v souvislosti s lázeňstvím každý představí. Lázeňská léčba se uplatňuje při léčbě řady indikací a v současné době je lázeňství často skloňováno i v souvislosti s prevencí civilizačních chorob. Studium těchto přínosů se zabývají především výzkumné organizace, které se ve svých studiích zabývají objektivizací lázeňské léčby.

Enviromentální přínosy souvisí s prostředím, ve kterém se lázeňská místa nacházejí. Pro tato území platí silná regulační opatření, která se týkají zvýšené ochrany životního prostředí. Tato opatření se mohou týkat hospodaření s vodou a údržbou pramenů, omezování hluku a dopravy v lázeňských centrech nebo péče o zeleň a údržbu parků. S těmito druhy přínosů úzce souvisí i tzv. lázeňská terapeutická krajina, která je v současné době často skloňovaná v rámci lázeňského výzkumu. Životní prostředí v lázeňských městech je jedna z důležitých podmínek, které jsou nutné k rozvoji lázeňství. Z těchto přínosů mohou čerpat jak obyvatelé lázeňských měst, kteří tak žijí v mnohem zdravějším prostředí než třeba obyvatelé průmyslových měst, ale samozřejmě i návštěvníci lázní.

Ekonomické přínosy souvisí s rozvojem samotného lázeňského místa a celého regionu, přínosy z něj má ale i stát. Lázeňství se jako součást cestovního ruchu podílí na tvorbě HDP, ovlivňuje investiční činnost, například do infrastruktury lázeňského města nebo regionu, generuje pracovní místa a vlivem zdravotně léčebných přínosů i snižuje pracovní neschopnost. Zároveň má výrazný multiplikační efekt, kdy z lázeňství těží i další firmy v pozici dodavatelů (potraviny, lůžkoviny, porcelán apod.), tak i dalších podnikatelů (restaurace, kavárny, další služby pro lázeňské hosty).

Sociálně-kulturní přínosy souvisí se zajištěním kulturního programu lázeňským hostům. Lázeňská místa i podnikatelé v oblasti kultury se snaží uspokojit přání hostů a díky tomu jsou budována další kulturní nebo sportovní zařízení, dochází k úpravám parků a lázeňských lesů.

Regionální přínosy jsou pak takové, které podporují regionální rozvoj regionu a zahrnují vlastně všechny výše vyjmenované.

V rámci této analýzy se zaměříme na regionální přínosy lázeňství pro Karlovarský kraj. Pro její účely jsme stanovili potenciální zdroje jednotlivých přínosů lázeňství, tedy kdo jednotlivé přínosy v Karlovarském kraji generuje, následovně:

- lázeňské místo,
- lázeňské zařízení,
- lázeňský host.

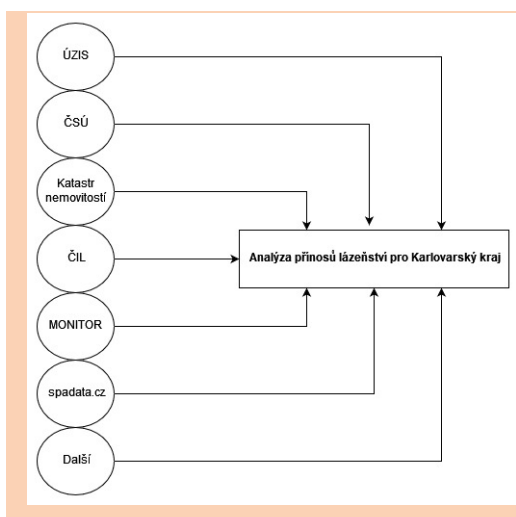
Následující kapitoly podrobně analyzují tyto zdroje s cílem identifikovat, případně vyčíslit veškeré přínosy, které z nich Karlovarský kraj a jednotlivé subjekty v něm mohou čerpat. Těmito subjekty mohou být kromě samotných lázeňských hostů např. lázeňská města Karlovarského kraje jako taková (resp. jejich samosprávy), obyvatelé Karlovarského kraje nebo místní podnikatelé v oblasti lázeňství a v navazujících službách.

ZDROJE DAT

Analýza byla zpracována na základě veřejně dostupných dat, případně z vlastních dat ze socioekonomického průzkumu, který byl realizován Karlovarskou agenturou rozvoje podnikání (KARP) ve spolupráci s Institutem Lázeňství a balneologie (ILAB)². Zdrojů těchto dat bylo více, ty nejdůležitější zachycuje obrázek 1.

Ústav zdravotnických informací a statistiky (ÚZIS) poskytuje jako zdroj dat z oblasti lázeňství tzv. statistiky zdravotních služeb – Lázeňská péče, jejichž zdrojem jsou údaje obsažené v Ročním výkazu o činnosti poskytovatele LLRP. Do statistik jsou započítávány pobyty spojené s LLRP dospělých, dětí a dorostu, a to jak ty, které jsou placeny zdravotní pojišťovnou (komplexní a příspěvková LLRP), tak ty, které si pacient hradí jako samoplátce. Tyto statistiky jsou vázány na léčebný účel pobytu, tj. jsou započítávány jen ty pobyty, u kterých byla poskytnuta lázeňská léčebně rehabilitační péče a jsou vázány na některou z indikačních skupin uvedených v Materiálu k aplikaci zákonné úpravy v oblasti poskytování lázeňské léčebně rehabilitační péče, který zpracovalo Ministerstvo zdravotnictví. Pro sběr dat o lázeňských zařízeních byl dále využit Národní registr poskytovatelů zdravotních služeb, který rovněž provozuje ÚZIS.

Obrázek 1: Zdroje dat

2 Lázně očima hostů. SPADATA: informační server lázeňství balneologie. Retrieved August 9, 2022, from <https://spadata.cz/lazne-ocima-hostu/>

Z **Českého statistického úřadu** (ČSÚ) byla použita především data pocházející ze šetření v hromadných ubytovacích zařízeních (HUZ), konkrétně data o návštěvnosti (tj. hostech a přenocování) v lázeňských zařízeních, a to za celou ČR, Karlovarský kraj a okresy Karlovy Vary a Cheb. Návštěvnost v lázeňských ubytovacích zařízeních je dle ČSÚ definována jako počet hostů a jejich přenocování v lázeňských ubytovacích zařízeních bez ohledu na způsob hrazení léčení, komplexnost léčby apod. Lázeňské ubytovací zařízení je takové, které poskytuje lázeňskou léčebně rehabilitační péči a nachází se v místě se statutem lázeňského místa dle Zákona č. 164/2001 Sb. (lázeňský zákon) v aktuálním znění.

Katastr nemovitostí byl využit pro vyhledávání jednotlivých lázeňských zařízení a jejich vlastníků. Webové stránky **Českého inspektorátu lázní a zřídel** (ČIL) byly zdrojem legislativy související s lázeňstvím, lázeňskými místy a přírodními léčivými zdroji. Informační portál Ministerstva financí **MONITOR** byl především zdrojem dat týkajících se rozpočtů jednotlivých lázeňských měst, především příjmů z místních poplatků. Na informačním serveru lázeňství a balneologie **spadata.cz** jsme čerpali informace z jednotlivých socioekonomických průzkumů, které realizoval ILAB, a zároveň informace o ILAB. Další zdroje jsou uvedené v textu či ve formě poznámky pod čarou.

LÁZEŇSKÁ MÍSTA

Lázeňská místa představují zdroj přírodních léčivých zdrojů, a tedy i základ pro vybudování lázeňské infrastruktury sloužící lázeňským hostům k léčbě a odpočinku. V České republice je dle seznamu Ministerstva zdravotnictví ČR³ v současnosti 38 lázeňských míst, z toho 35 je poskytovatelem lázeňské léčebně rehabilitační péče (LLRP) a 34 má udělený statut lázeňského místa. Podmínky pro stanovení lázeňského místa upravuje zákon 164/2001 Sb. v § 28⁴. Udělení statutu lázeňského místa stanovuje režim jeho ochrany a vymezuje zejména vnitřní a vnější území lázeňského místa a v zájmu ochrany léčebného režimu a zachování, popřípadě vytvoření lázeňského prostředí stanoví:

- a. omezení související s výstavbou a rozvojem lázeňského místa,
- b. činnosti, které se v lázeňském městě omezují nebo zakazují,
- c. zařízení, která se v něm nesmí zřizovat.

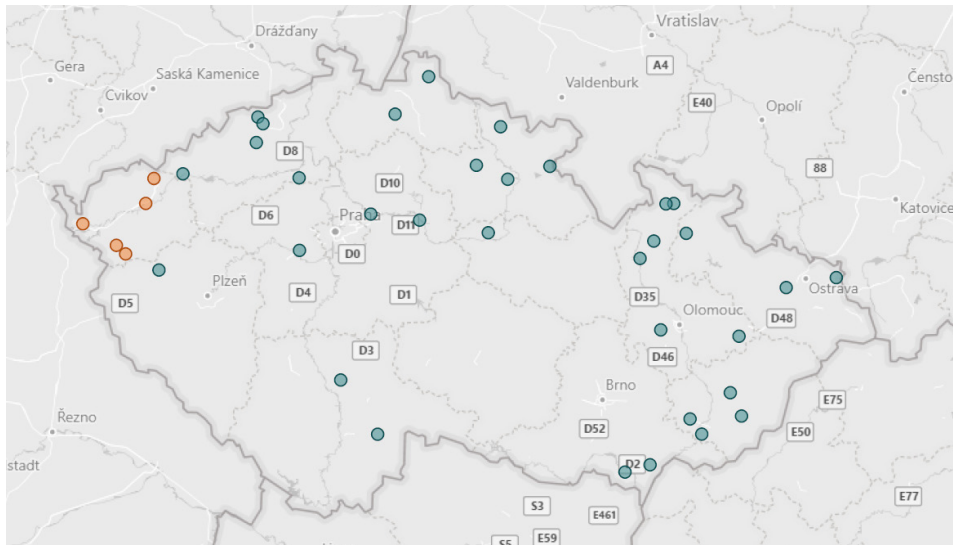
Obce, na jejichž území bylo stanoveno lázeňské místo, jsou povinny dbát na dodržování opatření uložených v lázeňském městě lázeňským statutem. Lázeňské místo i statut lázeňského místa stanovuje vláda nařízením.

V Karlovarském kraji se nachází 5 z těchto lázeňských míst – tzv. západočeský lázeňský trojúhelník, tedy Karlovy Vary, Mariánské Lázně, Františkovy Lázně a dále pak Lázně Kynžvart a Jáchymov.

3 Seznam lázeňských míst v ČR. Ministerstvo zdravotnictví. Retrieved August 7, 2022, from <https://www.mzcr.cz/seznam-lazenskych-mist-v-cr/>

4 Zákon č. 164/2001 Sb.: o přírodních léčivých zdrojích, zdrojích přírodních minerálních vod, přírodních léčebných lázních a lázeňských místech a o změně některých souvisejících zákonů (lázeňský zákon).

Obrázek 2: Lázeňská místa v ČR, vlastní zpracování

Území těchto 5 lázeňských měst tvoří 6,6 % celého území Karlovarského kraje a v roce 2021 v nich žilo 23,5 % všech obyvatel Karlovarského kraje⁵. Z pohledu rozlohy všech lázeňských míst v ČR tvoří ta v Karlovarském kraji téměř čtvrtinu všech v ČR, viz následující tabulka.

	Rozloha [km²]	Podíl na ČR [%]
Karlovy Vary	59,1	6,32 %
Mariánské Lázně	51,79	5,54 %
Františkovy Lázně	25,76	2,76 %
Jáchymov	50,77	5,43 %
Lázně Kynžvart	32,6	3,49 %
Karlovarský kraj	220,02	23,54 %
ČR	934,47	

Tabulka 1: Rozloha lázeňských míst v Karlovarském kraji a jejich podíl na celkové rozloze lázeňských míst v ČR

5 Obyvatelstvo – kraj: ČSÚ v Karlových Varech. Český statistický úřad. Retrieved August 7, 2022, from <https://www.czso.cz/csu/xk/obyvatelstvo-xk>

PŘÍRODNÍ LÉČIVÉ ZDROJE

Základním předpokladem pro vznik a rozvoj lázeňství je existence přírodních léčivých zdrojů (PLZ). V lázeňských místech Karlovarského kraje lze nalézt přírodní léčivé zdroje ve všech vyskytujících se formách, tj. jako přírodní minerální vody (PMV), zřídelní plyn, peloidy i klima⁶. V samotném lázeňském trojúhelníku lze najít nejvyšší výskyt minerálních pramenů na světě. Souhrn využívaných PLZ v jednotlivých lázeňských místech je uveden v tabulce 2. Největší spektrum PLZ nabízí Mariánské Lázně, které aktuálně usilují o statut klimatických lázní, v roce 2023 by tak mohly seznam využívaných PLZ ještě rozšířit⁷. V současnosti mají v Karlovarském kraji statut klimatických lázní Lázně Kynžvart a jsou tak jedno z šesti takových míst v ČR. Zcela jedinečným PLZ disponuje Jáchymov, ve kterém vznikly první radonové lázně na světě.

Lázeňské místo	PLZ
Karlovy Vary	PMV (CO ₂ , slané, sulfátové), zřídelní plyn
Mariánské Lázně	PMV (CO ₂ , zemité, alkalické, slané, sulfátové, železnaté), zřídelní plyn
Františkovy Lázně	PMV (CO ₂ , slané, sulfátové, železnaté), peloidy (slatina sirnoželezitá)
Jáchymov	Radonové PMV
Lázně Kynžvart	PMV (CO ₂ , zemité, železnaté), klima

Tabulka 2: PLZ v lázeňských místech Karlovarského kraje

Díky pestrému složení PLZ lze v lázních Karlovarského kraje léčit velké množství nemocí a přispívat tak ke zdraví návštěvníků, ale i obyvatelům Karlovarského kraje. V případě dospělých pacientů lze v lázeňských místech Karlovarského kraje léčit nemoci ze všech indikačních skupin. Indikace IV (Nemoci z poruch výměny látkové a žláz s vnitřní sekrecí) a VII (Nemoci pohybového stroje) lze léčit ve všech pěti lázeňských místech v Karlovarském kraji.

6 Jandová, D. (2009). Balneologie. Grada.

7 Klimatické lázně jsou na dohled, Mariánské Lázně si slibují další klienty. IDNES.cz. Retrieved August 7, 2022, from Klimatické lázně jsou na dohled, Mariánské Lázně si slibují další klienty Zdroj: https://www.idnes.cz/karlovy-vary/zpravy/klimaticke-lazne-marianske-lazne-lazenstvi-ovzdusi-ekologie.A220608_668526_vary-zpravy_ba

Nemoci	Indikační skupina	Karlovy Vary	Mariánské Lázně	Františkovy Lázně	Lázně Kynžvart	Jáchymov
Onkologické nemoci	I	x	x	x		
Nemoci oběhového ústrojí	II		x	x		x
Nemoci trávicího ústrojí	III	x	x	x	x	
Nemoci z poruch výměny látkové a žláz s vnitřní sekrecí	IV	x	x	x	x	x
Dýchací ústrojí	V		x		x	
Nemoci nervového ústrojí	VI		x	x		x
Nemoci pohybového ústrojí	VII	x	x	x	x	x
Nemoci močového ústrojí	VIII		x		x	
Duševní poruchy	IX				x	
Kožní nemoci	X			x	x	x
Gynekologické nemoci	XI		x	x		

Tabulka 3: Léčené indikace v jednotlivých lázeňských městech – dospělí, vlastní zpracování⁸

Stejně tak je tomu i v případě pacientů z řad dětí a dorostu. Lázeňské služby jsou těmto skupinám pacientů dostupné ve třech lázeňských místech Karlovarského kraje, a to v Karlových Varech, Františkových Lázních a v Lázních Kynžvart. Indikace XXIII (Nemoci

8 Manuál k aplikaci zákonné úpravy v oblasti poskytování lázeňské léčebně rehabilitační péče. <https://www.mzcr.cz/wp-content/uploads/wepub/9952/22314/Materi%C3%A1l%20k%20aplikaci%20z%C3%A1k.%20%C3%BApr.%20v%20oblasti%20poskytov%C3%A1n%C3%AD%20LLRP.pdf>

trávicího strojí), XXIV (Nemoci z poruch výměny látkové a žláz s vnitřní sekrecí) a XXVII (Nemoci pohybového strojí) lze léčit ve všech třech lázeňských místech.

Nemoci	Indikační skupina	Karlovy Vary	Františkovy Lázně	Lázně Kynžvart
Onkologické nemoci	XXI		x	
Nemoci oběhového ústrojí	XXII		x	
Nemoci trávicího ústrojí	XXIII	x	x	x
Nemoci z poruch výměny látkové a žláz s vnitřní sekrecí	XXIV	x	x	x
Dýchací ústrojí	XXV			x
Nemoci nervového ústrojí	XXVI		x	
Nemoci pohybového ústrojí	XXVII	x	x	x
Nemoci močového ústrojí	XXVIII			x
Duševní poruchy	XXIX			x
Kožní nemoci	XXX		x	x
Gynekologické nemoci	XXXI		x	

Tabulka 4: Léčené indikace v jednotlivých lázeňských městech – děti a dorost, vlastní zpracování

S přírodními léčivými zdroji v kraji souvisí i zvýšená ochrana životního prostředí a krajiny v blízkosti lázeňských měst. Jak vyplývá z podmínek udělení statusu lázeňského místa, na území lázeňských měst platí regulační omezení týkající se ochrany lázní a jejich přírodních léčivých zdrojů. Především v centrech lázeňských měst pak platí např. přísnější opatření ohledně limitů hluku a vibrací, je omezen vjezd motorových a nemotorových vozidel v okolí lázeňských kolonád a pavilonů nebo je zcela zakázáno využívat zvukové a světelné reklamy⁹. Zvláštní ochranou disponuje chráněná krajinná oblast Slavkovský les, ve které se vyskytuje mimořádné množství vývěřů minerálních pramenů i podzemních

9 Nařízení vlády o stanovení lázeňského místa Karlovy Vary a Statutu lázeňského místa Karlovy Vary, 2012. <https://mmkv.cz/sites/default/files/dokumenty/sb0118-2012.pdf>

plynů a na jejímž území se nachází tři lázeňská místa: Karlovy Vary, Mariánské Lázně a Lázně Kynžvart, v blízkosti jsou pak Františkovy Lázně. Fenomén přírodních léčivých zdrojů je zde jeden z hlavních předmětů ochrany, protože koncentrace minerálních pramenů a podzemních plynů v takové míře se nevyskytuje nikde jinde v České republice a je ojedinělá i v rámci Evropy. Pramenné vývěry a rašeliniště Slavkovského lesa byly v roce 2012 zapsány na Seznam mokřadů mezinárodního významu splňující kritéria Ramsarské úmluvy^{10,11}.

VÝZKUM V LÁZEŇSKÝCH MÍSTECH

Přírodní léčivé zdroje lázeňských míst jsou zároveň předmětem zkoumání vědců z mnoha oborů, především pak přírodovědců a lékařů. V Karlovarském kraji byl za tímto účelem zřízen Institut lázeňství a balneologie, v.v.i. (ILAB), který navazuje na dlouhou tradici výzkumu v oblasti balneologie a pokračuje v činnosti Výzkumného ústavu balneologického, který (pod různými názvy) působil v Mariánských Lázních v letech 1952–1993¹². Výzkumná činnost ILAB se kromě výzkumu přírodních zdrojů soustředí na zkoumání objektivních účinků lázeňské léčby na lidský organismus nebo na socioekonomické aspekty lázeňství¹³. Institut zaměstnává odborné pracovníky z medicínských oborů, hydrogeologie, ekologie a dalších. Svoji vědeckou činností reprezentuje Karlovarský kraj na českých i zahraničních konferencích a propaguje lázeňskou léčbu v odborných či populárně naučných časopisech. Zároveň plní vzdělávací funkci tím, že pořádá přednášky, a to jak pro odbornou, tak pro laickou veřejnost, pracovníci ILAB se podílí na výuce na vysokých školách a vedou závěrečné studentské práce. Na obrázku 3 je vidět vývoj odborné práce ILAB roztríděné na vědecké publikace (odborné články ve

10 Minerální prameny – Slavkovský les. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR. Retrieved August 7, 2022, from <https://slavkovskyles.nature.cz/mineralni-prameny>

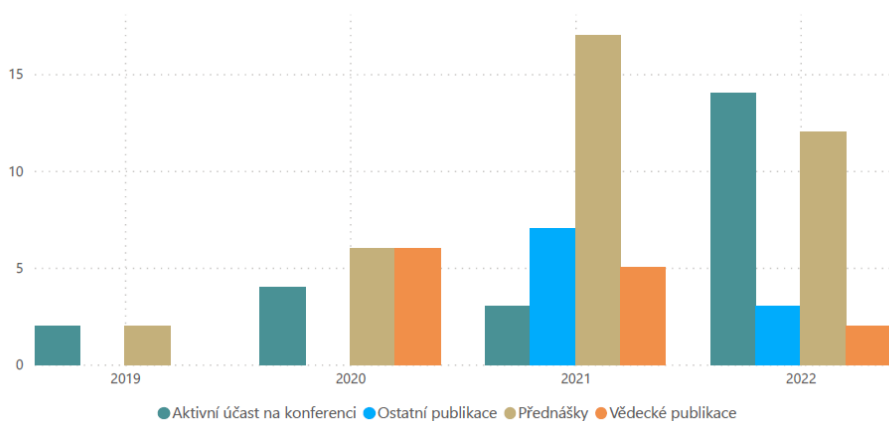
11 Ramsarská úmluva o mokřadech. Ministerstvo životního prostředí. Retrieved August 7, 2022, from https://www.mzp.cz/cz/ramsarska_umluva_o_mokradech

12 Výzkumný ústav balneologický, Mariánské Lázně. Inventáře.cz. Retrieved August 7, 2022, from https://www.inventare.cz/pdf/soap-pn/soap-pn_ap0559_10750_vu-balneologicky-mariancke-lazne.pdf

13 ILAB, v.v.i. - Institut lázeňství a balneologie. Retrieved August 7, 2022, from <https://www.i-lab.cz/>

vědeckých časopisech/ statě v konferenčních sbornících), ostatní publikace (populárně naučné časopisy), aktivní účast na konferencích a přednášky od založení ILAB (2019) do současnosti (údaje za rok 2022 jsou odhad na základě dostupných dat od ILAB k 3. čtvrtletí 2022).

Obrázek 3: Odborná činnost ILAB, 2019–2022 (údaje za rok 2022 jsou odhadem k 3. čtvrtletí na základě dat od ILAB)

Lze vidět, že od založení institutu se odborná činnost pracovníků stále rozvíjí, především v oblasti aktivních účastí na konferencích a pořádaných přednášek. To souvisí i s velikostí odborného týmu institutu, který v 2. čtvrtletí 2022 tvořilo včetně ředitele 16 pracovníků, zatímco v 3. čtvrtletí 2020 to bylo jen 11 pracovníků¹⁴.

MÍSTNÍ POPLATKY

S ochranou a rozvojem lázeňských center jsou spojeny investice ze strany samospráv těchto lázeňských měst. Zdrojem financí těchto investic byly do roku 2019 včetně mimo jiné i prostředky z tzv. lázeňských poplatků (poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt), které byly společně s poplatkem z ubytovací kapacity vybírány na základě závazné vyhlášky lázeňského místa o místních poplatcích. Tyto poplatky nahradil 1. 1. 2020 jednotný místní poplatek z pobytu. V roce zavedení, tj. v roce 2020, nesměla výše poplatku překročit částku 21 Kč, tedy součet maximálních hodnot zrušených poplatků (poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt a poplatek z ubytovací kapacity). Od roku 2021 lze tento poplatek vybírat až ve výši 50 Kč, sazba se vztahuje ke každému započatému dni pobytu, s výjimkou dne jeho počátku.¹⁵ Aktuální výše vybíraných poplatků z pobytu v jednotlivých lázeňských městech lze vidět v přehledové tabulce 5. V roce 2022 vybírají města Karlovy Vary, Mariánské Lázně a Františkovy Lázně poplatek v maximální výši 50 Kč, v Jáchymově se jedná o výši poplatku v hodnotě 35 Kč a nejmenší poplatek je vybírán v Lázních Kynžvart, kde činí dokonce méně, než je suma původních dvou poplatků, tedy 20 Kč.

	Poplatek za pobyt		Vjezd do lázeňské zóny		
	Kč/ noc (2021)	Kč/ noc (2022)	Kč/den	Kč/ měsíc	Kč/ rok
Karlovy Vary	35	50 ¹⁶	100	2000	14000
Mariánské Lázně	50	50	20	560	4000
Františkovy Lázně	50 ¹⁷	50	20	350	3500
Jáchymov	21	35	-	-	-
Lázně Kynžvart	20	20	-	-	-

Tabulka 5: Přehledová tabulka – místní poplatky v lázeňských městech

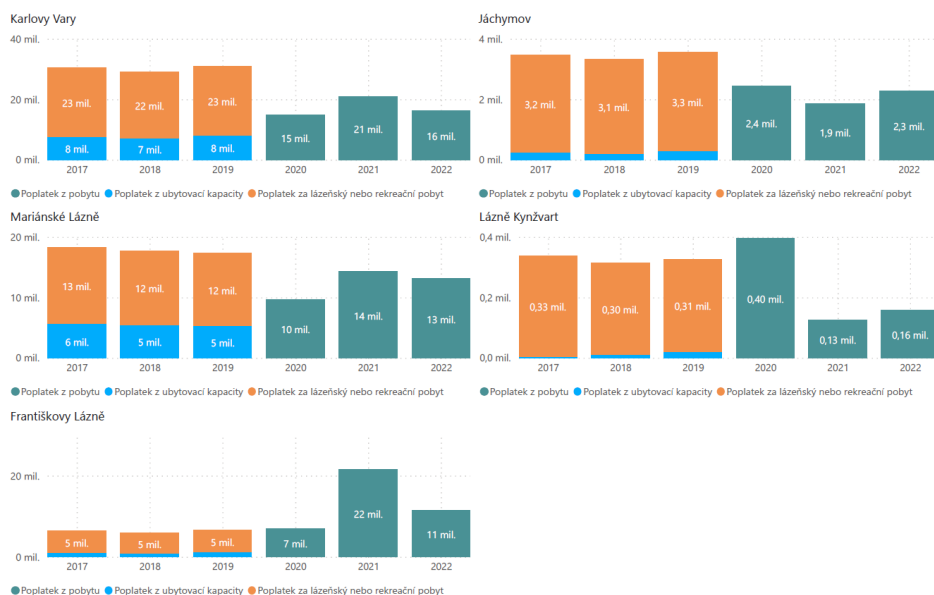
¹⁵ Metodický materiál odboru veřejné správy, dozoru a kontroly Ministerstva vnitra K obecně závazné vyhlášce o místním poplatku z pobytu. Ministerstvo vnitra České republiky. Retrieved August 8, 2022, from <https://www.mvcr.cz/clanek/metodicky-material-c-28-stav-k-1-1-2021.aspx>

¹⁶ Od září 2022

¹⁷ Od září 2021

Na obrázku 4 lze vidět sumy peněz, které vybrala jednotlivá lázeňská města v letech 2017–2022 (1. pololetí). Změna v poplatcích přišla akorát v období pandemie Covid-19, kdy byla lázeňská města pro návštěvníky velkou část roku uzavřena, proto je z grafů viditelné, že v letech 2020 i 2021, kdy ještě platila některá opatření spojená s pandemií, bylo na poplatcích vybráno méně, než tomu bylo v letech 2017–2019. Před pandemií Covid-19 byly celkové sumy vybraných poplatků souvisejících s ubytováním ve všech lázeňských městech každý rok téměř stejné (v Karlových Varech činil jejich součet kolem 30 mil. Kč, v Mariánských Lázních se pohyboval kolem 18 mil. Kč, ve Františkově kolem 6 mil. Kč, v Jáchymově kolem 3,5 mil. Kč a v Lázních Kynžvart kolem 330 tis. Kč). Jediné Lázně Kynžvart vybraly v roce 2020 na poplatcích za pobyt vyšší sumu, než tomu bylo v průměru před pandemií (395 752 Kč). V roce 2021 se městské příjmy z těchto poplatků začaly zvyšovat, a to především ve městech, kde poplatek navýšili na maximální možnou částku 50 Kč (Mariánské Lázně, Františkovy Lázně). Z předběžných dat z 1. pololetí roku 2022 lze vidět, že díky opětovnému otevření hotelů budou příjmy z poplatků za pobyt dosahovat minimálně stejných, pravděpodobně však vyšších hodnot (průměrně přijíždí do lázeňských měst více hostů v 2. pololetí roku než v tom 1. – viz kapitola Lázeňský host, dá se tedy předpokládat, že konečná suma bude alespoň 2x vyšší než ta vybraná za 1. pololetí 2022).

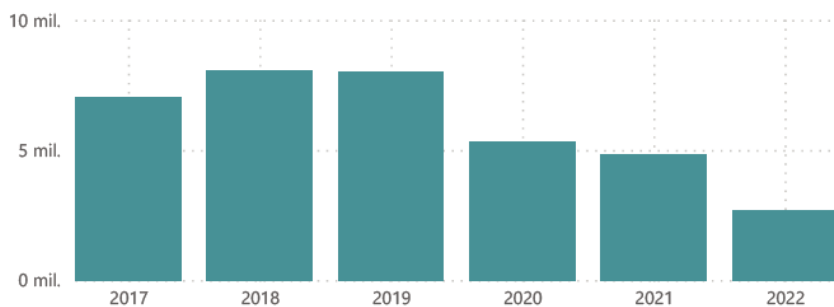
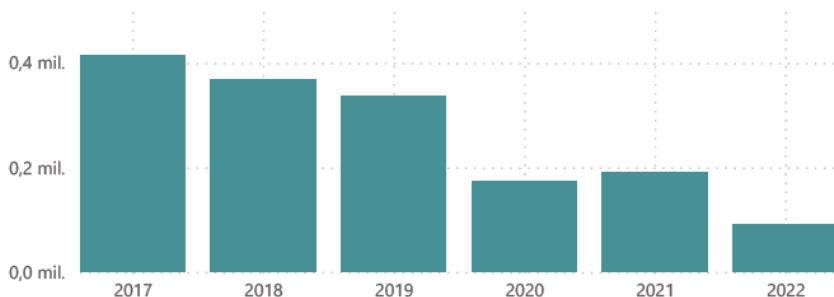
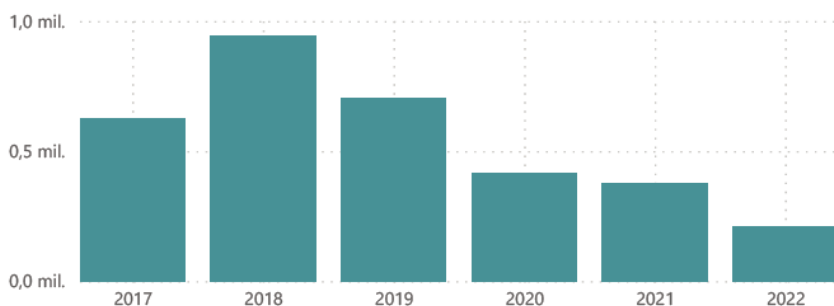
Obrázek 4 : Vybrané místní poplatky související s pobytem v letech 2017 – 1. pololetí 2022

Kromě tohoto poplatku existuje v některých lázeňských městech ještě jeden místní poplatek, který úzce souvisí s lázeňstvím, a to tzv. povolenka k vjezdu do lázeňského území. Jejím smyslem je regulace dopravního režimu ve vnitřním lázeňském území, a tedy i ochrana přírodních zdrojů a celkové atmosféry lázeňského centra. S tímto poplatkem se lze setkat ve třech lázeňských městech Karlovarského kraje, a to v Karlových Varech, Mariánských Lázních a ve Františkových Lázních. Výše těchto poplatků lze vidět v přehledové tabulce 5.

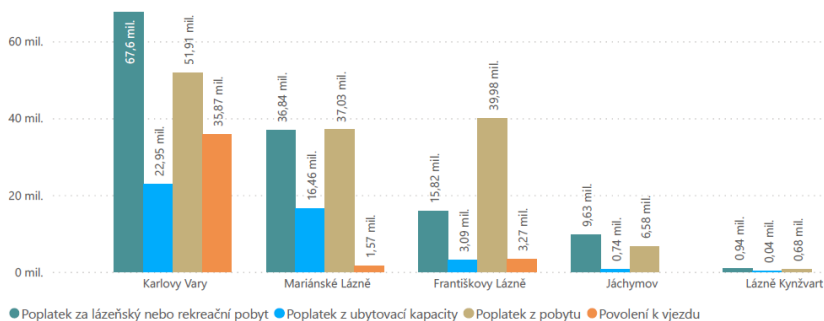
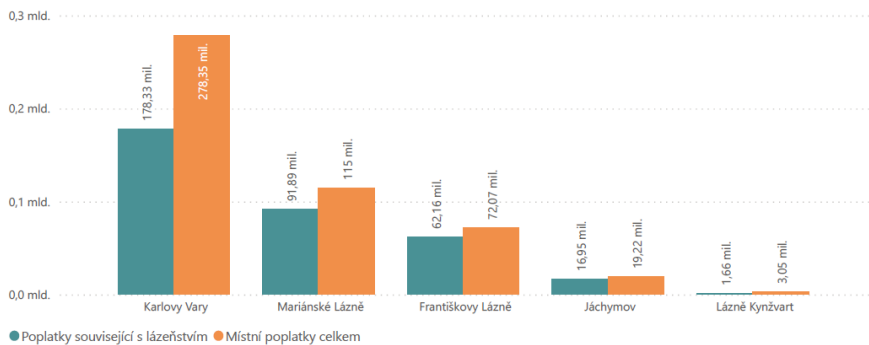
Na obrázku 5 lze pozorovat sumy příjmů, které lázeňským městům plynuly ze zpoplatnění vjezdu do lázeňských zón v letech 2017–2022 (1. pololetí). I zde je možné zaznamenat vliv pandemie Covid-19 na výši vybraných poplatků v letech 2020 a 2021. V Karlových Varech byly před vypuknutím pandemie Covid-19 průměrné roční příjmy města z tohoto poplatku 7,7 mil. Kč, v Mariánských Lázních 373 tis. Kč a 757 tis. Kč ve Františkových Lázních. V letech 2020–2021 byly průměrné roční příjmy výrazně nižší, v Karlových Varech to bylo 5,06 mil Kč, v Mariánských Lázních 182 tis. Kč a ve Františkových Lázních 396 tis. Kč. Hodnoty z 1. pololetí 2022 zatím odpovídají přibližně polovině toho, co bylo vybráno v letech 2020 a 2021.

Obrázek 5: Příjmy z poplatků – povolení k vjezdu do lázeňského území v letech 2017–1. pololetí 2022**Karlovy Vary****Mariánské Lázně****Františkovy Lázně**

Celkově na místních poplatcích, které souvisí se statusem lázeňského místa, vybrala jednotlivá lázeňská města v letech 2017–1. pololetí 2022 350,99 mil Kč, což činí 72 % ze všech místních poplatků, která města vybrala (487,69 mil. Kč) a 3,3 % celkových příjmů lázeňských měst (10,67 mld. Kč). Konkrétní sumy za roky 2017–1. pol. 2022 lze vidět na obrázku 6.

Obrázek 6: Celkové příjmy lázeňských měst z místních poplatků v období 2017–1. pololetí 2022

ZNÁMOST LÁZEŇSKÝCH MÍST

Lázeňství přispívá také ke známosti lázeňského místa a celého kraje. Karlovarské lázně patří dle prováděných průzkumů mezi ty nejznámější, a to jak u nás v České republice, tak v zahraničí. Například v anketě Kraj mého srdce¹⁸ v kategorii KAM do lázní a wellness dlouhodobě vede právě Karlovarský kraj, viz výsledkové tabulky níže. Tuto anketu pořádá již 10 let zapsaný spolek KAM po česku ve spolupráci PVA EXPO PRAHA pod záštitou Asociace krajů České republiky. Dle výsledků z posledního ročníku ankety se při rozhodnutí kam do lázní nebo na wellness více než čtvrtina respondentů rozhodne právě pro Karlovarský kraj. Zároveň je toto jediná kategorie, ve které se Karlovarský kraj umístil na některém z vítězných míst.

Obrázek 7: Výsledky ankety Kraj mého srdce 2021, počet hlasujících = 3 160 osob, zdroj: www.kampocesku.cz

KAM do lázní a wellness

Kraj	%
Karlovarský	28,71 %
Jihočeský	12,94 %
Zlínský	9,65 %
Olomoucký	8,04 %
Jihomoravský	7,64 %
Moravskoslezský	7,48 %
Vysočina	5,46 %
Pardubický	4,88 %
Středočeský	3,39 %
Královéhradecký	3,29 %
Liberecký	2,96 %
Plzeňský	2,89 %
Ústecký	1,66 %
Hl. město Praha	1,01 %

KAM do lázní a wellness

Kraj	Srovnání 2020/2021	Srovnání 2021/2022
Karlovarský	obhájení	obhájení
Jihočeský	obhájení	obhájení
Zlínský	obhájení	▲ vzestup
Olomoucký	▲ vzestup	▲ vzestup
Jihomoravský	▲ vzestup	▼ pokles
Moravskoslezský	▲ vzestup	▼ pokles
Vysočina	▲ vzestup	▲ vzestup
Pardubický	▼ pokles	▼ pokles
Středočeský	▼ pokles	▲ vzestup
Královéhradecký	▼ pokles	▼ pokles
Liberecký	▲ vzestup	▼ pokles
Plzeňský	▼ pokles	▼ pokles
Ústecký	obhájení	obhájení
Hl. město Praha	obhájení	obhájení

Fakt, že Češi si pod Karlovarským krajem představí především lázně a lázeňství, potvrdila i Image analýza Karlovarského kraje, která byla realizována Karlovarskou agenturou rozvoje podnikání, p.o. ve spolupráci s agenturou NMS Market Research. Nejčastěji uváděné slovo na otázku „Co Vás napadne, když se řekne Karlovarský kraj“ bylo slovo

18 Kraj mého srdce. KAM - Dovolená v Čechách, na Moravě, ve Slezsku a příhraničí. Retrieved August 8, 2022, from <https://www.kampocesku.cz/clanek/30796/anketa-kraj-meho-srdce>

Lázně, stejně tak u otázky „Jak byste spontánně charakterizoval/a Karlovarský kraj?“.¹⁹

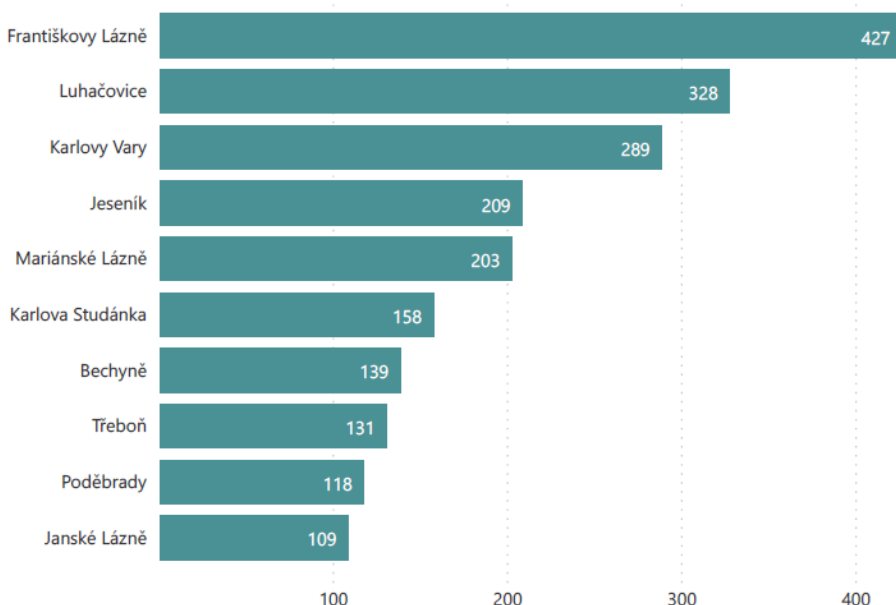
Oblíbenost Karlovarských lázní prokazuje průzkum, který v září 2021 realizovala Karlovarská agentura rozvoje podnikání, p.o. a Institut lázeňství a balneologie, v.v.i.²⁰ Dle tohoto průzkumu by více než polovina respondentů (1871 z 3056) uvažovala o některém z lázeňských míst v Karlovarském kraji jako o místě pro svůj pobyt v lázních. V případě pohledu na 1. preferované lázeňské místo (respondenti jich mohli označit více) jsou nejvyhledávanější Františkovy Lázně, následovány Luhačovicemi a Karlovými Vary, viz obrázek 8. Mariánské Lázně se umístily jako 5. v pořadí, Jáchymov na 11. místě a Lázně Kynžvart na 29. místě. Zatímco u Luhačovic a Jeseníku převažovala jako důvod pro výběr tohoto místa předchozí pozitivní zkušenost s tímto místem, u Karlových Varů, Mariánských Lázní i Františkových Lázní byl důvodem výběru právě věhlas a známost tohoto lázeňského místa.²¹ Z průzkumu zároveň vyplynulo, že pro respondenty, kteří již jedno z lázeňských měst Karlovarského kraje navštívili, je nejčastěji jako preferované místo dalšího pobytu označeno to stejné, již navštívené, místo.²²

19 Image analýza Karlovarského kraje. KARP-KV. Retrieved August 8, 2022, from <https://www.karp-kv.cz/assets/uploads/1624949560-7185506831660462727334121607.pdf>

20 Závěrečná zpráva Očima lázeňských hostů. SPADATA: informační server lázeňství balneologie. Retrieved August 8, 2022, from <https://spadata.cz/zaverecna-zprava-ocima-lazenskych-hostu/>

21 Lázeňský host si vybírá lázeňské místo pro svůj pobyt. SPADATA: informační server lázeňství balneologie. Retrieved August 8, 2022, from <https://spadata.cz/lazensky-host-si-vybira-lazenske-misto-pro-svuj-pobyt/>

22 Lázeňské místo. KARP-KV. Retrieved August 8, 2022, from <https://www.karp-kv.cz/aktualita/lazenske-misto/231>

Obrázek 8: Uvažované lázeňské místo, 1. preference, počet respondentů = 3056

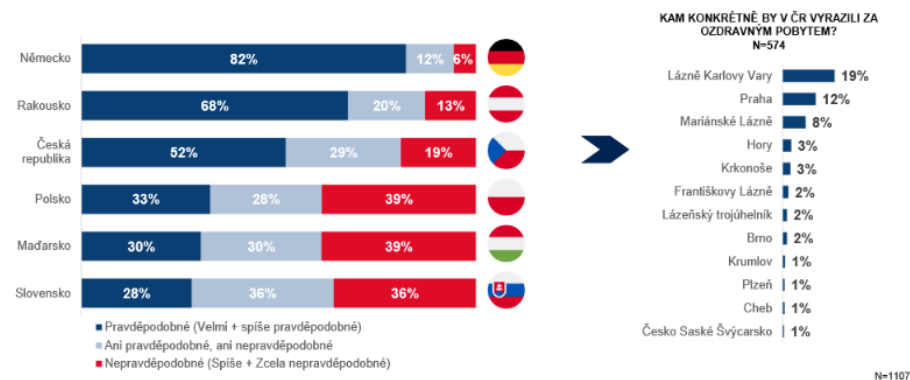
Známost lázeňských míst v Karlovarském kraji lze sledovat i v průzkumech, které se zaměřily na jiné než české respondenty. V provedené studii agentury CzechTourism, která se zabývala cestováním budoucích německých seniorů (němečtí respondenti ve věku 40–55 let), se mimo jiné ptali na preferované destinace pro ozdravné/odpočinkové pobyty.²³ Jako cílovou destinaci pro tento typ pobytů si Českou republiku vybralo 52 % respondentů (574), mezi konkrétními místy, kam by vyrazili, vítězí Karlovy Vary, z dalších českých lázeňských měst lze pak v odpovědích najít ještě Mariánské Lázně, Františkovy Lázně a „Lázeňský trojúhelník“, viz následující obrázek.

23 Cestování budoucích německých seniorů. Tourdata: Data o cestovním ruchu. Retrieved August 8, 2022, from <https://tourdata.cz/data/cestovani-budoucich-nemeckych-senioru/>

Obrázek 9: Preferované destinace pro ozdravné/ odpočinkové pobyty, počet respondentů = 1107, zdroj: www.tourdata.cz

JAKÉ JSOU PREFEROVANÉ DESTINACE PRO OZDRAVNÉ/ODPOČINKOVÉ POBYTY?

Němci jako preferovanou destinaci pro ozdravné pobyty volí svou zemi (82 %) nebo Rakousko (68 %). Českou republiku by si vybralo 52 % (nejvíce ze států východní Evropy). V Čechách by zamířili do Karlových Varů (19 %) nebo Prahy (12 %)

Q24. Jak pravděpodobné je, že byste si pro ozdravný/odpočinkový pobyt vybrala následující destinace? Q40. Kam konkrétně byste v České republice vyrazila na ozdravný/odpočinkový pobyt?

CzechTourism Ipsos

Význam karlovarského lázeňství v ČR, ale i v celé Evropě podtrhl v roce 2021 zápis západočeského lázeňského trojúhelníku na Seznam světového dědictví UNESCO. Tři z pěti lázeňských míst Karlovarského kraje získala 24. 7. 2021 společně s dalšími 8 lázeňskými městy Evropy titul světového dědictví UNESCO díky nominaci **Slavná lázeňská města Evropy**.²⁴ Těchto 11 lázeňských měst má představovat fenomén evropského lázeňství vzkvétající především od 18. století do první třetiny 20. století a vyznačují se především kombinací lázeňských procedur a pestrnou nabídkou trávení volného času, což se odráží i v architektuře těchto lázeňských měst. Jako příklad mohou být uvedeny budovy lázeňských domů, zřidelní pavilony a kolonády nebo kulturní zařízení jako divadla a kasina. Důležitou součástí těchto měst je také okolní krajina, tedy lázeňské lesy a parky, která je využívána k pohybovým aktivitám v rámci léčebné terapie pro relaxaci a zábavu. Lze předpokládat, že zapsání těchto lázeňských měst na Seznam světového dědictví UNESCO přivede do Karlovarského kraje větší množství turistů zajímajících se o architekturu a prostředí lázeňských měst, ale i nových lázeňských hostů, kteří přijedou za léčebnými procedurami.

24 Slavná lázeňská města Evropy jsou světovým dědictvím UNESCO. Ministerstvo zahraničí České republiky. Retrieved August 8, 2022, from https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/cr_v_mezinarodnich_organizacich/unesco/aktualne/slavna_lazenska_mesta_evropy_jsou.html

LÁZEŇSKÁ ZAŘÍZENÍ

V předchozí kapitole byla představena jednotlivá lázeňská místa Karlovarského kraje, tj. obce nebo jejich části, v nichž se nacházejí přírodní léčebné lázně. Podle lázeňského zákona²⁵ se přírodními léčebnými láznemi rozumí **soubor zdravotnických a jiných zařízení**, která mají sloužit k poskytování lázeňské péče na území se stavem životního prostředí odpovídajícím požadavkům lázeňské péče, pokud se na tomto území nebo v jeho blízkosti nachází přírodní léčivý zdroj nebo toto území má klimatické podmínky příznivé k léčení. Z uvedené definice tedy jednoznačně vyplývá, že jedním ze základních předpokladů pro poskytování lázeňské péče je existence adekvátní lázeňské infrastruktury.

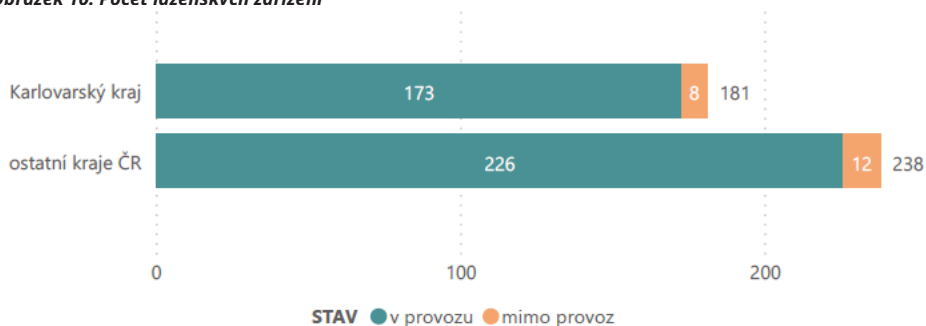
V následujících podkapitolách budou analyzována jak samotná lázeňská zařízení situovaná na území Karlovarského kraje, tak jejich provozovatelé, vlastníci či další poskytovatelé zdravotních služeb, neboť všichni se určitým způsobem podílejí na jejich chodu a vytváří tím příznivé podmínky pro generování řady přínosů.

25 Zákon č. 164/2001 Sb.: o přírodních léčivých zdrojích, zdrojích přírodních minerálních vod, přírodních léčebných lázních a lázeňských místech a o změně některých souvisejících zákonů (lázeňský zákon).

LÁZEŇSKÁ ZAŘÍZENÍ KARLOVARSKÉHO KRAJE

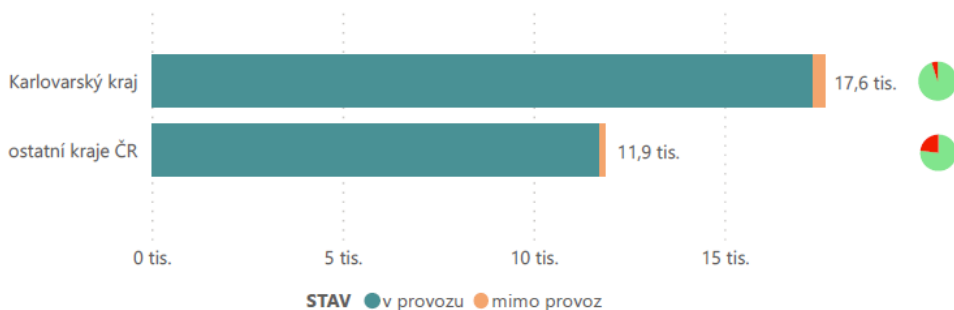
Výchozím datovým zdrojem pro vytvoření seznamu lázeňských zařízení byl Národní registr poskytovatelů zdravotních služeb. Následným ověřováním adres ze zmíněného registru byly prostřednictvím mapových portálů Mapy.cz a Mapy Google a náhledy do ikatastru identifikovány další budovy, které sice nebyly v registru evidovány, nicméně slouží rovněž k poskytování lázeňské péče. Do analýzy nebyly zahrnuty objekty, jež tvoří nezbytné administrativní a technické zázemí (příjímací kancelář, ředitelství, technický úsek apod.).

Obrázek 10: Počet lázeňských zařízení

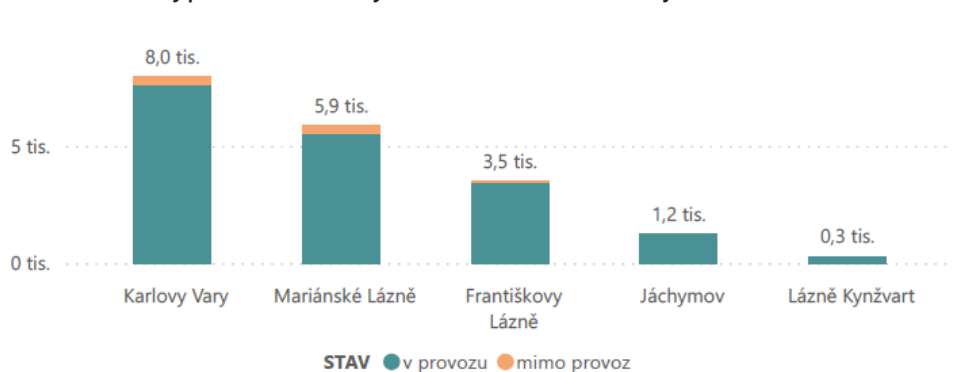
Na obrázku 10 je srovnáván celkový počet lázeňských zařízení na území Karlovarského kraje s úhrnným počtem těchto zařízení v ostatních krajích ČR. Několik zařízení bylo v době sběru dat mimo provoz, proto byla tato skutečnost zanesena i do grafu.

Z hlediska počtu lázeňských zařízení lze konstatovat, že v Karlovarském regionu se vyskytuje přibližně 43 % z celé ČR. Vzhledem k tomu, že srovnání na základě prostého počtu lázeňských zařízení skýtá velmi zjednodušený pohled a má tudíž spíše orientační význam, bylo žádoucí najít ukazatel s lepší vypovídací schopností. Tím je bezpochyby lůžková kapacita.

Obrázek 11: Zjištěný počet lůžek v lázeňských zařízeních

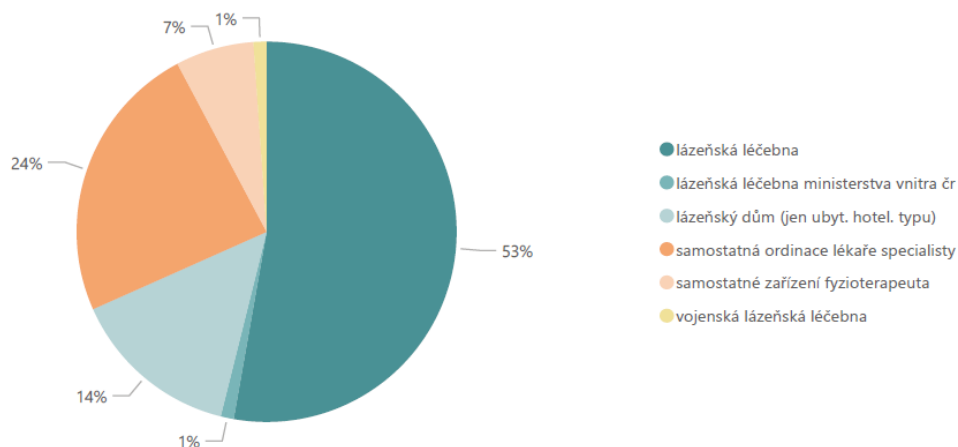
Pozn. Koláčkové grafy napravo zobrazují podíly lázeňských zařízení, u kterých byly/nebyly zjištěny počty lůžek.

Nejprve je třeba poznamenat, že počty lůžek se nepodařilo dohledat u všech lázeňských zařízení. V Karlovarském kraji byl přesný počet zjištěn u 172 zařízení (úspěšnost cca 95 %), která dohromady disponují 17,6 tis. lůžky. U zbývajících 9 zařízení byla provedena kalkulace založená na průměrném počtu lůžek připadajícím na 1 pokoj. Celková lůžková kapacita byla odhadnuta na 18,9 tis. lůžek. V případě zařízení na území ostatních krajů ČR nebyla úspěšnost tak vysoká (77 %), identifikováno bylo 11,9 tis. lůžek. V roce 2021 činila celková kapacita hromadných ubytovacích zařízení na území Karlovarského 36,9 tis lůžek. **Na základě těchto zjištění lze dojít k závěru, že lůžková kapacita lázeňských zařízení Karlovarského kraje tvoří polovinu kapacity všech ubytovacích zařízení tohoto kraje a zároveň více než polovinu kapacity lázeňských zařízení za celou ČR.** Pro větší detail následuje graf s počty lůžek dle jednotlivých lázeňských míst Karlovarského kraje.

Obrázek 12: Celkový počet lůžek v lázeňských zařízeních Karlovarského kraje

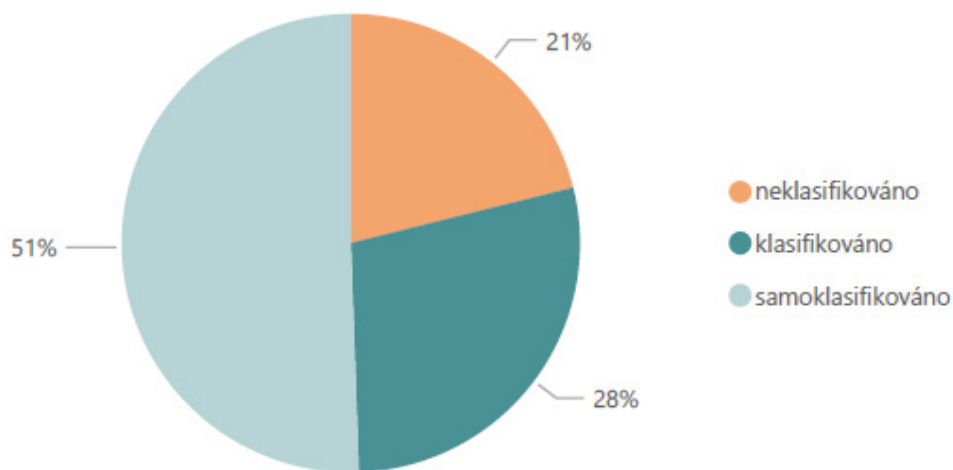
Lázeňství v Karlovarském kraji je mimo jiné specifické tím, že značná část lázeňských zařízení nabízí komplexní portfolio služeb, tzn. že lázeňský host je ubytován v objektu, ve kterém se současně stravuje i léčí. V ostatních lázeňských místech ČR se častěji setkáme s uspořádáním, kdy se ubytovací kapacity, jídelna a balneoprovoz nalézají v oddělených budovách. Není také výjimkou, že se v lázeňském areálu vyskytuje zařízení s komplexní nabídkou služeb doplněné o několik menších objektů určených výhradně pro ubytování klientů. Další specifikum lázeňství v Karlovarském kraji reprezentují zařízení, která nemají status lázeňské léčebny/lázeňského domu, avšak v jeho prostorách je ordinace lékaře se specializací na rehabilitační a fyzikální medicínu nebo ordinace fyzioterapeuta. Jelikož taková zařízení poskytují prizmatem hosta podobné služby jako lázeňská léčebna, bylo příhodné je do analýzy zahrnout. Skladbu lázeňských zařízení v Karlovarském kraji podle druhu zobrazuje obrázek 13.

Obrázek 13: Lázeňská zařízení Karlovarského kraje podle druhu

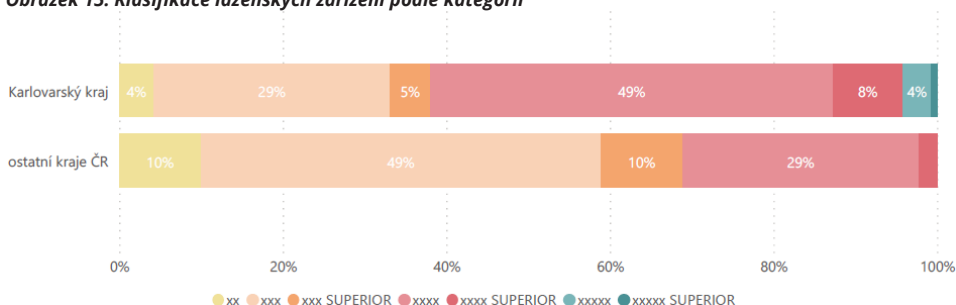

Zhruba polovina tuzemských klientů bere při výběru lázeňského zařízení v potaz udělené certifikáty a osvědčení.²⁶ Za nejrozšířenější certifikaci se dá určitě považovat oficiální jednotná klasifikace ubytovacích zařízení České republiky (Hotelstars), již zabezpečuje Asociace hotelů a restaurací ČR. S odkazem na její metodiku lze rozlišit ubytovací zařízení klasifikovaná, která prošla řádnou certifikací Hotelstars, samoklasifikovaná, která oficiálně certifikována nebyla, a neklasifikovaná.

26 Závěr ze socioekonomického průzkumu realizovaného v roce 2021 Institutem lázeňství a balneologie, v.v.i. a Karlovarskou agenturou rozvoje podnikání, p.o. mezi stávajícími a potenciálními lázeňskými hosty.

Obrázek 14: Klasifikace lázeňských zařízení Karlovarského kraje

V Karlovarském kraji bylo nějakým způsobem klasifikováno celkem 79 % zařízení, zatímco v ostatních regionech ČR se jednalo jen o 39 %, přičemž skutečně certifikováno bylo 10 %. Nižší zájem o certifikaci je ze strany těchto zařízení pochopitelný, poněvadž v ostatních krajích ČR se daleko více orientují na klienty zdravotních pojišťoven, v důsledku čehož pro ně nemá certifikace takovou relevanci. Obrázek 15 referuje o rozdělení klasifikovaných/samoklasifikovaných zařízení do jednotlivých kategorií ubytovacích zařízení.

Obrázek 15: Klasifikace lázeňských zařízení podle kategorií

Pozn. Písmeno x nahrazuje v legendě symbol *.

Téměř 62 % zařízení Karlovarského kraje dosáhlo úrovně **** a vyšší. U zařízení v ostatních regionech ČR je tomu přesně naopak, neboť necelých 69 % bylo zařazeno maximálně do kategorie *** SUPERIOR. **Z těchto zjištění lze dovodit dva závěry, a sice že pro podstatnou část lázeňských zařízení Karlovarského kraje hraje klasifikace Hotelstars poměrně důležitou roli a že tato zařízení v porovnání se zařízeními v ostatních krajích ČR nabízí vysoký standard služeb.**

Jediné významné mezinárodní osvědčení v oblasti lázeňství a wellness představují certifikáty organizace EuropeSpa. V roce 2022 jsou držiteli certifikátu EuropeSpa med v ČR pouze 2 lázeňská zařízení a obě se nachází v Karlových Varech.

PROVOZOVATELÉ LÁZEŇSKÝCH ZAŘÍZENÍ

V Karlovarském kraji zajišťovalo chod lázeňských zařízení v době průzkumu 90 z celkových 151 provozovatelů v ČR. Na jeho území sídlí 65 subjektů, dalších 21 má oficiální adresu registrovanou v Praze. Co se týče právní formy, dominují mezi nimi obchodní korporace (86), ostatní právní formy jsou zastoupeny 3 příspěvkovými organizacemi a 1 podnikající fyzickou osobou. Déle než 20 let funguje zhruba polovina těchto společností. Jako hlavní ekonomickou činnost uvedly necelé dvě třetiny provozovatelů „ubytování, stravování a pohostinství“ a více než třetina „zdravotní a sociální péči“.

Český inspektorát lázní a zříděl vede Seznam poskytovatelů lázeňské léčebně rehabilitační péče v ČR. Jedná se o evidenci subjektů, které mají platné povolení k využívání přírodních léčivých zdrojů a současně jsou držiteli souhlasu Ministerstva zdravotnictví ČR s poskytováním lázeňské léčebně rehabilitační péče. Na tomto seznamu figuruje celkem 89 provozovatelů, přičemž 49 je aktivních v Karlovarském kraji. Svaz léčebných lázní ČR je profesním zájmovým sdružením v oblasti lázeňství a jeho základna čítá 44 léčebných lázní. Karlovarský region v něm zastupuje 16 provozovatelů, jež hrubým odhadem disponují necelou polovinou lůžkové kapacity kraje. Ryze regionální zájmové uskupení představuje MEDISPA, která sdružuje 9 subjektů, v jejichž případě jde hrubým

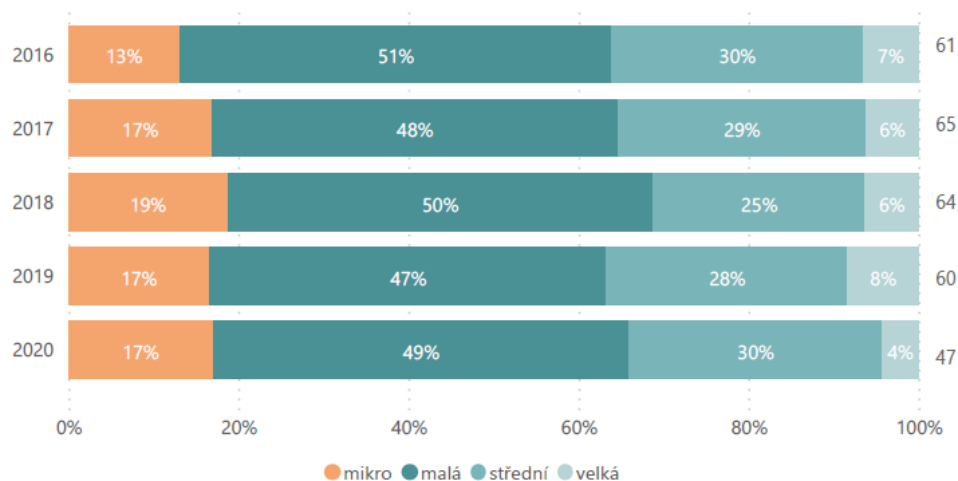
odhadem až o třetinu zmíněných kapacit.

Podle zákona o účetnictví²⁷ byla provedena kategorizace velikosti provozovatelů lázeňských zařízení. Jako kritéria posloužila celková aktiva, roční úhrn čistého obrátu a průměrný počet zaměstnanců. Tabulka 6 obsahuje přehled hraničních hodnot. Pro zařazení do dané kategorie stačilo, když nebyly překročeny alespoň dvě z nich.

Kategorie	Aktiva	Obrat	Počet zaměstnanců
mikro podnik	9 mil. Kč	18 mil. Kč	10
malý podnik	100 mil. Kč	200 mil. Kč	50
střední podnik	500 mil. Kč	1 000 mil. Kč	250
velký podnik	více než 500 mil. Kč	více než 1 000 mil. Kč	více než 250

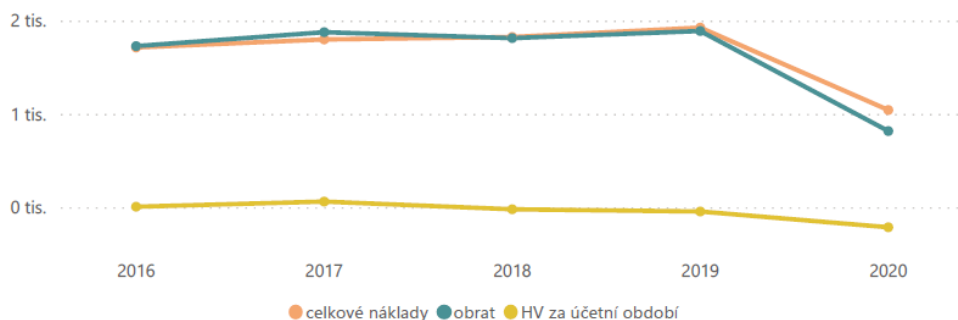
Tabulka 6: Velikost účetní jednotky

V Karlovarském kraji převažovaly mezi provozovateli v letech 2016 až 2020 malé podniky s podílem kolem 50 %, následovaly střední podniky s podílem pohybujícím se od 25 % do 30 %. Nejméně častým provozovatelem byl velký podnik. V ostatních krajích ČR dosahovaly nejvyššího podílu rovněž malé podniky, následovaly opět střední podniky ovšem s přibližně třetinovým podílem. Podíl velkých podniků zde byl více než dvojnásobný, zejména na úkor mikropodniků.

Obrázek 16: Kategorie účetní jednotky provozovatele

Pozn. Čísla napravo vyjadřují počet subjektů, které byly kategorizovány.

Jedním ze základních ekonomických ukazatelů je výsledek hospodaření, tj. rozdíl mezi výnosy a náklady. Kladný výsledek (zisk) zaznamenaly v letech 2016 a 2017 přibližně dvě třetiny provozovatelů v Karlovarském kraji. V roce 2019 to bylo ještě cca 46 %. Výsledek hospodaření v následujícím roce negativně ovlivnily důsledky restriktivních opatření vyžádaných pandemií Covid-19, a zisk proto vykázalo jen 14 % subjektů. Z hlediska přínosů bude určitě zajímavější údaj o celkovém obratu, který je definován jako úhrn finančních prostředků přijatých subjektem za rok. Pro jeho stanovení byla z grafu níže využita hodnota průměrného obratu na lůžkoden.

Obrázek 17: Průměrný obrat, celkové náklady a výsledek hospodaření na lůžkoden

Odhadované obraty provozovatelů lázeňských zařízení na území Karlovarského kraje se v letech 2016 až 2019 pohybovaly od 11,92 mld. Kč do 13,03 mld. Kč, v krizovém roce 2020 dosáhl celkový obrat 5,63 mld. Kč. Pro lepší představu skutečné výdaje Karlovarského kraje činily v roce 2016 5,59 mld. Kč, v roce 2019 8,02 mld. Kč a v roce 2020 9,05 mld. Kč. Jinými slovy v roce 2016 představoval obrat 213 % celkových výdajů Karlovarského kraje, v roce 2019 to bylo 162 % a i v roce 2020, kdy byl chod lázeňských zařízení notně omezován ze strany státu, dokázali jejich provozovatelé vygenerovat výnosy odpovídající 62 % výdajů.

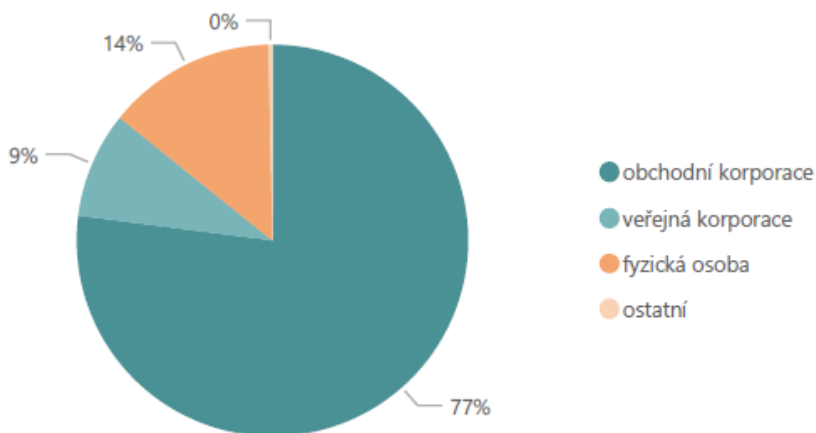
Další výrazné přínosy, které provozovatelé generují, lze spatřovat v oblasti zaměstnanosti. K určení celkového počtu zaměstnanců v lázeňství posloužily jednak skutečně vykázané počty pracovníků a dále vztah mezi počtem lůžek, jimiž provozovatel disponoval, a průměrným počtem zaměstnanců. **Na základě této kalkulace byl celkový počet zaměstnanců odhadnut v roce 2019 na 7.700 a v roce 2020 na 6.400 osob, což představovalo cca 4,9 %, resp. 4,3 % ekonomicky aktivního obyvatelstva Karlovarského kraje v daném roce. Podíl na celkovém počtu osob zaměstnaných v odvětvích „ubytování, stravování a pohostinství“ a „zdravotní a sociální péče“ na území Karlovarského kraje se pohyboval okolo 30 %.** V lázeňských zařízeních pracoval více než dvojnásobek osob ve srovnání s největším zaměstnavatelem v regionu, Sokolovskou uhelnou, která včetně dceřiných společností zaměstnávala v roce 2019 3.472 a v roce 2020 3.170 osob. V roce 2019 dokonce počet pracovníků v lázeňství převyšoval o 1.700 osob počet všech zaměstnaných v odvětvích „těžba a dobývání“ a „výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu“ dohromady.

Benefit pro zaměstnance samotné lze vyjádřit například úhrnem hrubého výdělku. Za tímto účelem byla vypočtena průměrná hrubá mzda, a to u tolika provozovatelů, jejichž kumulativní počet zaměstnanců dosáhl alespoň poloviny celkového počtu pracovníků v lázeňství Karlovarského kraje. **Pro rok 2019 činila tato hrubá měsíční mzda přibližně 30.400 Kč a pro rok 2020 27.600 Kč. Celkově se tedy jednalo o přínosy ve výši 2,8 mld. Kč v roce 2019 a 2,1 mld. Kč v roce 2020.**

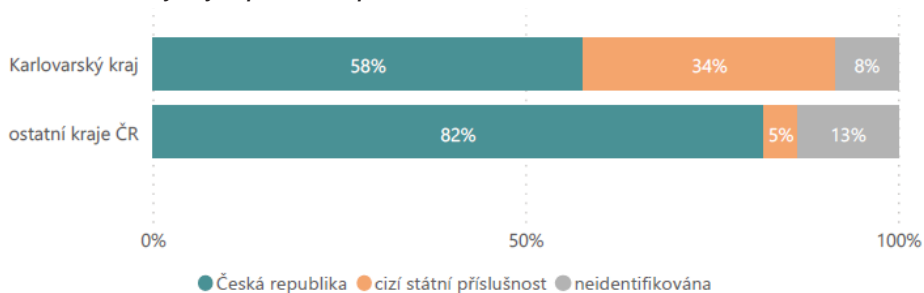
VLASTNÍCI LÁZEŇSKÝCH ZAŘÍZENÍ

V katastru nemovitostí bylo identifikováno celkem 126 různých vlastníků budov, které tvoří lázeňská zařízení v Karlovarském kraji. Níže vyobrazená vlastnická struktura reflektuje velikosti vlastnických podílů. **Více než tři čtvrtiny objektů patří obchodním korporacím, mezi nimiž mírně převládají akciové společnosti.** U 78 lázeňských zařízení je přímý vlastník totožný s provozovatelem.

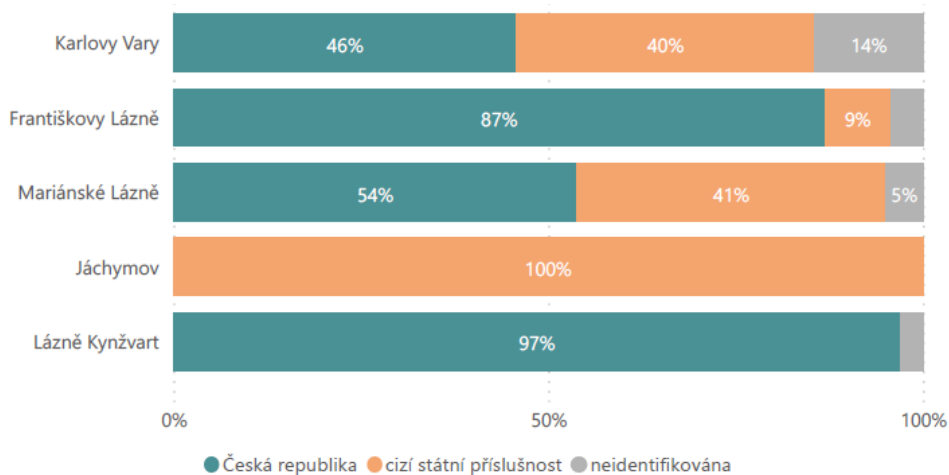
Obrázek 18: Právní forma přímého vlastníka

Daleko podstatnější je však struktura skutečných majitelů, tj. fyzických osob, které jsou buď zaneseny v katastru nemovitostí jako vlastníci, nebo které přímo či nepřímo uplatňují vliv v relevantních korporacích a zároveň jsou příjemci části majetkového prospěchu tvořeného při činnosti těchto společností. Při konstrukci grafu 19 byl zohledněn jak podíl na nemovitosti, tak příp. obchodní podíl. Vzhledem k omezené dostupnosti informací nebylo možné dohledat skutečné majitele u všech nemovitostí, natož zjistit jejich státní příslušnost.

Obrázek 19: Skutečný majitel podle státní příslušnosti – ČR

V porovnání s lázeňskými zařízeními v ostatních krajích ČR je vlastnictví ze strany cizích státních příslušníků v Karlovarském kraji běžnějším jevem, nicméně v úhrnu jde o přibližně třetinový podíl. Napříč lázeňskými místy Karlovarského kraje je struktura skutečných majitelů velmi rozdílná. Zatímco ve Františkových Lázních a Lázních Kynžvart dominují vlastníci s občanstvím České republiky, v Mariánských Lázních a Karlových Varech vykazuje podíl cizích státních příslušníků nezanedbatelné hodnoty (cca 40 %) a zcela opačná je pak situace v Jáchymově, kde lázeňské domy vlastní pouze jediná obchodní společnost se 100% zahraniční účastí.

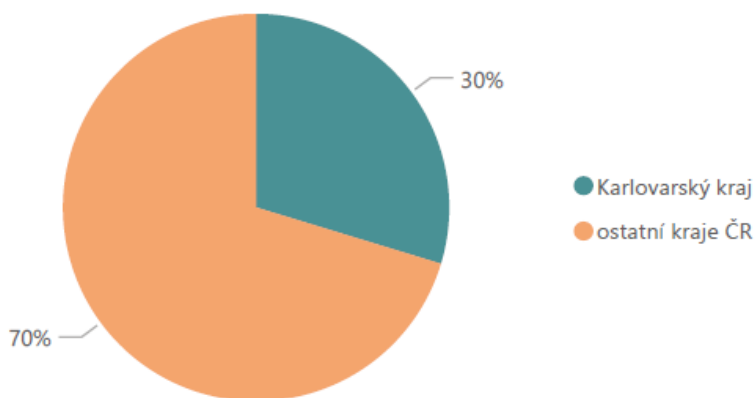
Obrázek 20: Skutečný majitel podle státní příslušnosti – Karlovarský kraj

SMLUVNÍ VZTAHY SE ZDRAVOTNÍMI POJIŠŤOVNAMI

Podle údajů uveřejňovaných Ústavem pro zdravotnické informace a statistiky ČR tvořili klienti na náklady veřejného zdravotního pojištění v roce 2020 zhruba 20 % všech hostů, kteří navštívili lázeňská zařízení v Karlovarském kraji. O rok dříve, kdy ještě nebylo lázeňství zasaženo pandemií Covid-19, činil podíl těchto osob cca 12 %.

V České republice působí celkem 7 zdravotních pojišťoven a jejich hlavní povinností je zajistit svým pojištěncům poskytování hrazených služeb. Tuto povinnost plní prostřednictvím poskytovatelů, se kterými uzavírají smlouvy o poskytování a úhradě hrazených služeb. **S alespoň jednou zdravotní pojišťovnou má v roce 2022 uzavřenou smlouvu jen 16 z 90 karlovarských provozovatelů. Na druhou stranu tito provozovatelé kontrolují lehce přes 40 % lůžkové kapacity.** V ostatních krajích České republiky má se zdravotní pojišťovnou alespoň jednu smlouvu 35 ze 41 provozovatelů, mezi které nebyly v tomto případě zahrnuti provozovatelé smluvních ubytovacích zařízení. Takový způsob zajištění dostatečných ubytovacích kapacit je ojedinělý a lze se s ním setkat především v Třeboni.

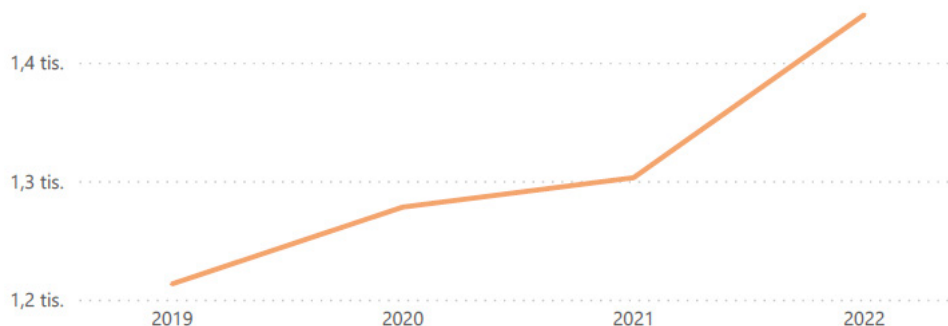
Obrázek 21: Počet smluvních vztahů

Z hlediska celkového počtu uzavřených smluvních vztahů se zdravotními pojišťovnami je zjevná převaha u provozovatelů lázeňských zařízení v ostatních regionech ČR. **V průměru tak vychází na jednoho provozovatele v Karlovarském kraji 1 smlouva, kdežto v ostatních krajích ČR to je 5,2 smlouvy.**

Z důvodu náročnosti sběru dat byla vybrána reprezentativní indikační skupina VII – Nemoci pohybového ústrojí, čísla indikací 5 až 9. Pacienti zařazení do této indikační skupiny představovali v letech 2019 a 2020 více než polovinu všech osob přijatých v lázeňských zařízeních ČR. Nemoci pohybového ústrojí se léčí v každém z 5 lázeňských míst Karlovarského kraje a čísla indikací 5–9 se nejčastěji objevují ve smlouvách mezi zdravotními pojišťovnami a poskytovateli. **Obecně lze pozorovat stoupající trend úhrad za osobu a den pobytu od zdravotních pojišťoven. Průměrná nasmlouvaná úhrada v roce 2022 činí 1440 Kč a je oproti roku 2019 vyšší zhruba o 17 %.**

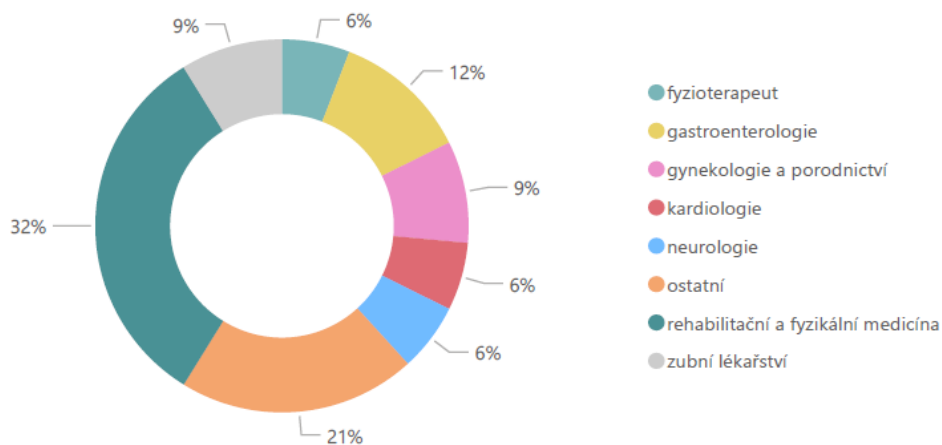
Obrázek 22: Vývoj úhrady od zdravotních pojišťoven

DALŠÍ POSKYTOVATELÉ ZDRAVOTNÍCH SLUŽEB

V 27 lázeňských zařízeních Karlovarského kraje se nachází provozovny dalších poskytovatelů zdravotních služeb. Jedná se o subjekty evidované v Národním registru poskytovatelů zdravotních služeb, které svým způsobem přispívají ke komplexitě nabídky lázeňských domů. Celkově bylo identifikováno 34 takových poskytovatelů. Bezmála tři čtvrtiny zařízení jsou samostatné ordinace lékaře specialisty, ve 4 případech jde o samostatnou ordinaci praktického lékaře. Malé sdružené ambulantní zařízení reprezentují 3 poskytovatelé a zbývající 2 zastupují kategorii samostatné zařízení fyzioterapeuta.

Obrázek 23: Obor péče dalšího poskytovatele zdravotních služeb

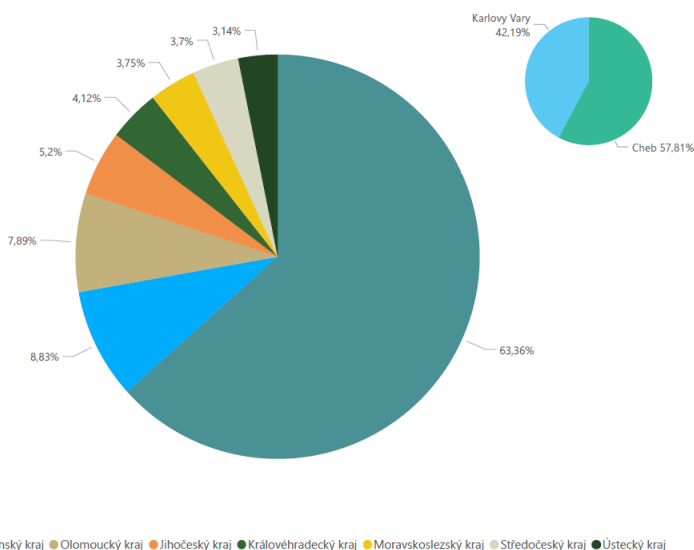
Primární obor péče se u zhruba třetiny poskytovatelů shoduje s oborem, který je vlastní provozovatelům lázeňských zařízení, tj. rehabilitační a fyzikální medicína. Mezi obory, jež mají zaregistrovány 3–4 subjekty patří gastroenterologie, gynekologie a porodnictví a zubní lékařství. V kategorii ostatní, kam byly zařazeny obory s 1 výskytem, nalezneme například dermatovenerologii, oftalmologii nebo plastickou chirurgii. Nejvíce těchto poskytovatelů nabízí své služby v Karlových Varech (22). V ostatních lázeňských místech jsou počty poskytovatelů výrazně nižší.

LÁZEŇSKÝ HOST

Lázeňský host je jednoznačně hlavním zdrojem ekonomických přínosů, ať už lázeňského místa (samosprávy) jako takového např. ve formě poplatků za ubytování, nebo za vjezd do lázeňské zóny (viz kapitola lázeňská místa), tak i lázeňského zařízení, kde je ubytován, ale i ostatních podnikatelů a firem v regionu, kteří podnikají v cestovním ruchu a pohostinství nebo v kultuře a sportu, kde hledají lázeňští hosté vyžití ve volném čase. Následující odstavce představí vývoj počtu lázeňských hostů v Karlovarském kraji a jejich význam z pohledu českého lázeňství, popíše lázeňského hosta Karlovarského kraje z pohledu sociodemografických ukazatelů a vyčíslí odhad průměrné útraty lázeňského hosta Karlovarského kraje.

Do Karlovarského kraje jezdí tradičně nejvíce lázeňských hostů z celé České republiky, ale i z ostatních zemí světa. Dle dat ČSÚ z celkového počtu lázeňských hostů, kteří do ČR přijeli v letech 2012–2021, navštívilo 63,4 % právě lázně v Karlovarském kraji. Z toho 42,2 % absolvovalo lázeňský pobyt v okrese Karlovy Vary, tedy v lázeňských městech Karlovy Vary a Jáchymov a zbylých 57,8 % v lázeňských městech spadajících pod okres Cheb, tj. v Mariánských Lázních, Františkových Lázních a Lázních Kynžvart, viz obrázek 24.

Obrázek 24: Podíl lázeňských hostů dle krajů na jejich celkovém počtu v letech 2012–2021, zdroj: ČSÚ

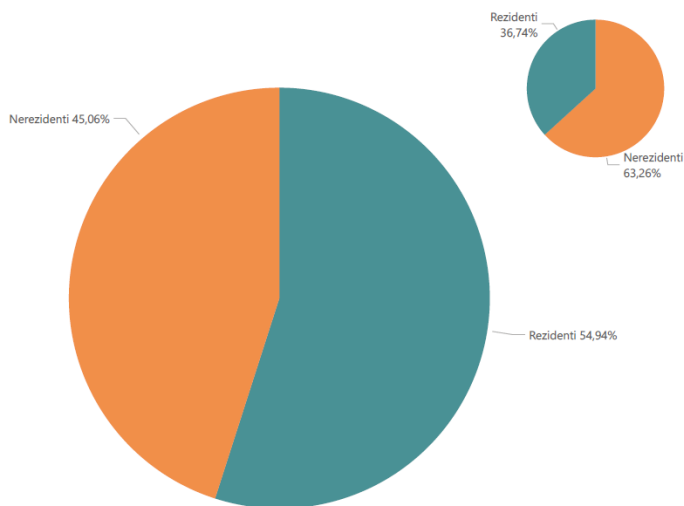
Konkrétně se lze podívat na vývoj v počtu lázeňských hostů po čtvrtletích let 2017–2022, viz obrázek 25. Z toho lze vidět, že až na výjimky byl počet hostů v Karlovarském kraji ve vztahu k celkovému počtu lázeňských hostů v ČR nadpoloviční. Těmi výjimkami jsou 2., 3. a 4. čtvrtletí roku 2020, kdy byl provoz českých lázní významně omezen z důvodu protipandemických opatření v souvislosti s Covid-19²⁸.

Obrázek 25: Počet lázeňských hostů, ČR – Karlovarský kraj, okresy Cheb – Karlovy Vary

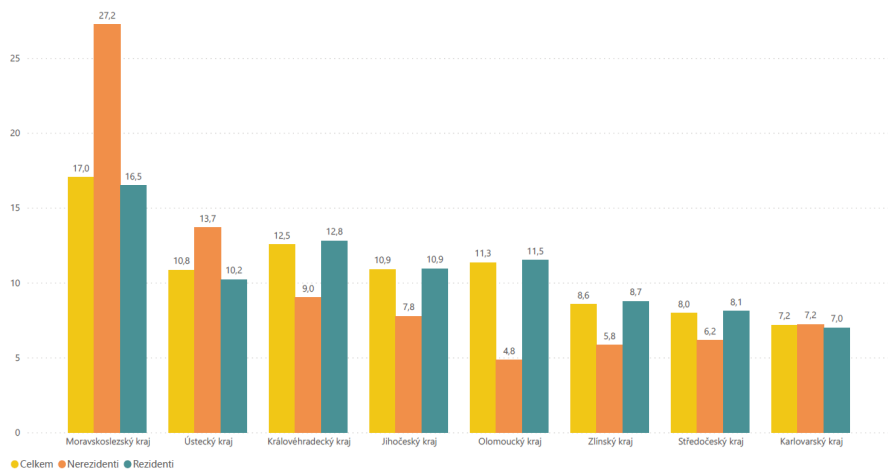
Do Karlovarského kraje totiž tradičně jezdí velké množství lázeňských hostů ze zahraničí, kteří v tomto období do českých lázní nemohli přijet. Zatímco z pohledu celé ČR tvoří běžně nerezidenti 45 % všech lázeňských hostů, v Karlovarském kraji je to více než 63 %, viz obrázek 26.

Obrázek 26: Podíl rezidentů a nerezidentů v lázních ČR (velký graf) a Karlovarského kraje (malý graf) v letech 2012–2021, zdroj: ČSÚ

Lázeňští hosté tráví v Karlovarském kraji v průměru nejnížší počet nocí ze všech krajů ČR, a to jak v případě rezidentů, tak nerezidentů. Důvod je nejspíš ten, že do Karlovarského kraje jezdí hosté více jako samoplátcí, kteří si pobyt hradí sami, preferují tak spíše krátkodobější pobyty. Tomu odpovídají i statistiky ÚZIS, dle kterých v letech 2016–2020 bylo ze všech přijatých tuzemských lázeňských hostů 54,85 % samoplátců, 39,73 % z nich hradila komplexní lázeňský pobyt pojišťovna a 5,42 % mělo pojišťovnou hrazenou příspěvkovou lázeňskou péči (mohli si tak ubytování zajišťovat rovněž jako samoplátcí).

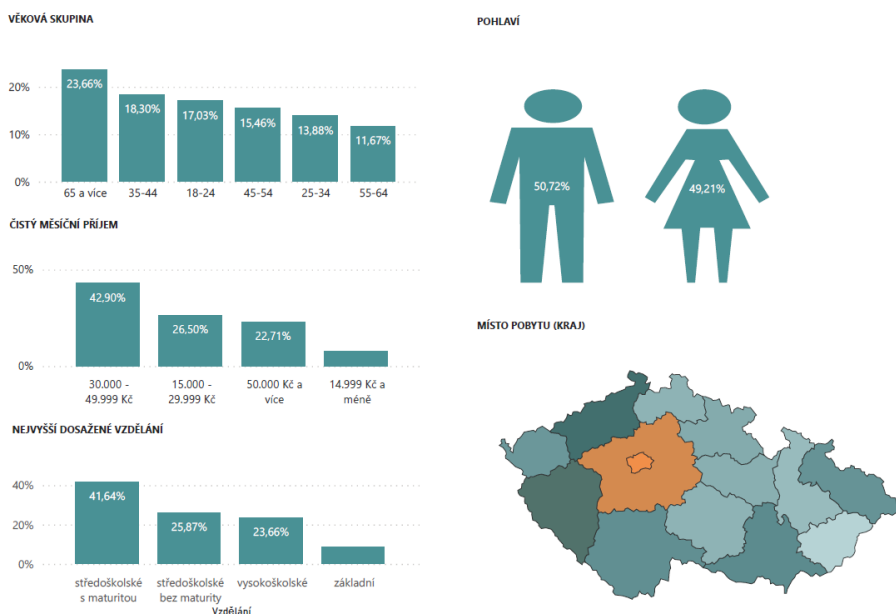
Obrázek 27: Průměrný počet nocí v lázních ČR dle kraje v letech 2012–2021, zdroj: ČSÚ

CHARAKTERISTIKA LÁZEŇSKÉHO HOSTA KARLOVARSKÉHO KRAJE

Typickým tuzemským hostem Karlovarského kraje jsou dle socioekonomického průzkumu ILAB a KARP²⁹ jak muži, tak ženy, neboť jsou poměrově téměř stejně zastoupeni, přičemž takřka čtvrtina z nich patří do věkové kategorie 65 let a více. Jejich čistý měsíční příjem se pohybuje nejčastěji v intervalu 30 000–49 999 Kč, více než čtvrtina patří do skupiny s příjmem 15 000–29 999 Kč. Přes 40 % z nich má středoškolské vzdělání s maturitou, více než čtvrtina pak středoškolské vzdělání bez maturity. Do lázní Karlovarského kraje přijíždí nejčastěji hosté z Prahy (17,35 %) a ze Středočeského kraje (16,09 %), dále z Plzeňského (10,41 %) a z Ústeckého (9,78 %) kraje, viz obrázek 28.

Obrázek 28: Socioekonomický profil lázeňského hosta

ÚTRATA LÁZEŇSKÉHO HOSTA

Pro výpočet denní útraty za 1 lázeňského hosta byly využity následující údaje:

- Celkové výdaje na lázeňskou péči (KLP, PLP) z výročních zpráv za rok 2020 všech zdravotních pojišťoven v ČR, počet odléčených pojištěnců.
- Počty přijatých pacientů a počet ošetřovacích dnů z publikace Lázeňská péče 2020 vydané ÚZIS.
- Průměrné ceny lázeňských pobytů pro samoplátce v Karlovarském kraji vycházejících z reálných cen lázeňských zařízení v jednotlivých lázeňských místech.
- Výstupy ze socioekonomického průzkumu Lázně očima hostů – průměrná utracená částka mimo lázeňské zařízení hostem absolvujícím lázeňský pobyt v Karlovarském kraji (samoplátce/ pojištěnec).

V tabulce 7 lze vidět celkové výdaje zdravotních pojišťoven na lázeňské pobyty v ČR a jejich přepočet na 1 hosta. **Průměrně bez ohledu na pojišťovnu činily tyto výdaje 39 200 Kč v případě úhrady komplexní lázeňské péče a 13 079 Kč v případě příspěvkové lázeňské péče.**

Celkové částky 2020 (tis. Kč)	VZP	Další pojišťovny	Celkem
KLP	1 746 109	1 546 610	3 292 719
PLP	29 384	29 447	58 831

Počet pacientů	VZP	Další pojišťovny	Celkem
KLP	40 619	37 720	78 339
PLP	2 102	2 212	4 314

Přepočet na 1 lázeňského hosta	VZP	Další pojišťovny (průměr)	Celkem (průměr)
KLP	42 987	37 470	39 200
PLP	13 979	12 470	13 079

Tabulka 7: Výdaje zdravotních pojišťoven na lázeňskou péči, zaokrouhleno na celá čísla (2020)

Na základě výpočtu z dat ÚZIS činila průměrná ošetrovací doba pro komplexní lázeňskou péči 25,17 dní a pro příspěvkovou lázeňskou péči 20,18 dní. Průměrný denní výdaj na 1 pacienta je tedy v případě KLP **1558 Kč** a v případě PLP **648 Kč**.

Pro stanovení odhadu průměrné částky za lázeňskou péči v případě samoplátců byl vypočítán vážený průměr reálných cen těchto pobytů, které zveřejňují lázeňská zařízení na svých webových stránkách. Za tímto účelem byly vyhledány ceny lázeňských pobytů, které odpovídají komplexní lázeňské péči, tj. takových, které kromě ubytování zahrnují i vyšetření lékařem, lázeňské procedury a stravování. V případě lázeňských míst Jáchymov a Lázně Kynžvart, kde působí pouze 1 provozovatel, byla tato průměrná cena vypočítána z cen, které nabízí tito provozovatelé. V případě měst Karlovy Vary, Mariánské Lázně a Františkovy Lázně byla průměrná cena vypočítána na základě cenových nabídek 5 lázeňských zařízení s nejvyšší lůžkovou kapacitou. Výsledkem jsou průměrné ceny za jednotlivá lázeňská místa viz tabulka 8. V tabulce jsou zároveň uvedené počty lůžek v provozu, kterými jednotlivá lázeňská místa disponují, viz kapitola Lázeňská zařízení, a která byla využita pro výpočet váženého průměru zohledňující lůžkovou kapacitu v jednotlivých lázeňských místech.

	Počet lůžek	Průměrná cena/1 noc Kč
Karlovy Vary	7613	3 703 Kč
Mariánské Lázně	5559	4 186 Kč
Františkovy Lázně	3459	2 769 Kč
Jáchymov	1234	3 780 Kč
Lázně Kynžvart	300	1 656 Kč

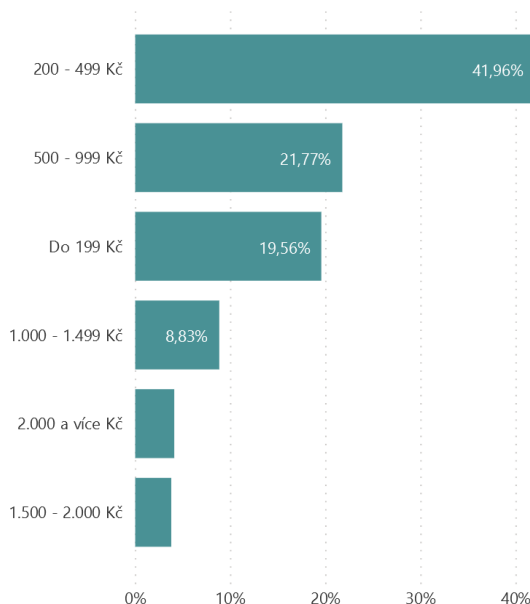
Tabulka 8: Průměrné ceny lázeňských pobytů pro samoplátce dle jednotlivých lázeňských míst

Na základě těchto údajů byl odhadnut průměrný denní výdaj 1 lázeňského hosta – samoplátce (z ČR i ze zahraničí) na 3 645 Kč.

K výpočtu průměrné útraty lázeňského hosta mimo lázeňské zařízení, tedy za další služby, které město poskytuje (např. kavárny, restaurace, kulturní akce, obchody apod.) byla využita data ze socioekonomického průzkumu Lázně očima hostů. V tomto případě byly analyzovány odpovědi hosta, který již v Karlovarském kraji lázeňský pobyt absolvoval a odpovídal na otázku, kolik za tyto služby během svého pobytu utratil za

1 den. V obrázku níže lze vidět souhrnné odpovědi všech lázeňských hostů bez rozdílu, zda se jednalo o samoplátce nebo pojištěnce. Pro výpočet průměrné utracené částky byla tato proměnná zohledněna.

Obrázek 29: Maximální utracená částka mimo lázeňské zařízení

Pro stanovení průměrné částky byl spočítán vážený průměr z horní hranice cenových intervalů (v případě odpovědi do 199 Kč bylo počítáno s hodnotou 199, u odpovědi 2 000 a více Kč bylo počítáno s hodnotou 2 000), váhy byly reprezentovány podílem respondentů, kteří zvolili částku v daném intervalu.

Výsledné hodnoty přepočítané na 1 den lázeňského pobytu jsou uvedeny v tabulce 9. V případě PLP nebylo počítáno s útratou mimo lázeňské zařízení, protože takový pacient pouze dochází do lázeňského zařízení na lázeňské procedury (nemáme dostatek dat pro predikci chování takového typu lázeňského hosta). Stejně tak nebylo s touto útratou počítáno u samoplátců z ciziny, pro které nemáme tyto údaje k dispozici. **V případě tuzemského hosta, který absolvuje komplexní lázeňský pobyt, byl odhadnut jeho ekonomický přínos, tj. výnosy pro lázeňské zařízení a další podnikatele v kraji, na 2 126 Kč denně, v případě tuzemského hosta samoplátce činí denní odhad 4 491 Kč. Pro samoplátce z ciziny byl odhadnut ekonomický přínos pro lázeňské zařízení na 3 645 Kč a v případě tuzemského lázeňského hosta absolvující pouze příspěvkovou léčebnou péči je tento odhad roven 648 Kč.**

	Lázeňská péče	Další služby	Celkem
Pojištěnec (KLP)	1 558 Kč	569 Kč	2 126 Kč
Samoplátce (tuzemský host)	3 645 Kč	846 Kč	4 491 Kč
Samoplátce (cizinec)	3 645 Kč	-	3 645 Kč
Pojištěnec (PLP)	648 Kč	-	648 Kč

Tabulka 9: Odhad výnosu plynoucího od 1 lázeňského hosta za 1 den lázeňského pobytu, zaokrouhleno na celá čísla

Pokud využijeme údaje z ÚZIS o počtu lázeňských hostů za rok 2020 dle výše uvedených kategorií a vypočtenou průměrnou ošetrovací dobu, lze odhadnout i celkové ekonomické přínosy lázeňských hostů za rok 2020. Výsledky jsou uvedeny v tabulce 10.

	Počet hostů	Průměrná ošetrovací doba	Celkem
Pojištěnec (KLP)	14 354	25,17	768 067 362 Kč
Samoplátci (tuzemský host)	27 838	8,02	1 002 915 496 Kč
Samoplátci (cizinec)	36 760	10,23	1 371 326 816 Kč
Pojištěnec (PLP)	1 382	20,18	18 074 783 Kč

Tabulka 10: Odhad celkových výnosů plynoucích od lázeňských hostů pro rok 2020

Dle tohoto výpočtu přesáhly celkové výnosy plynoucí od lázeňských hostů v roce 2020 3,1 mld. Kč (3 160 384 458 Kč). Z toho téměř 2,8 mld. Kč plynulo lázeňským zařízením za poskytování ubytování, stravování a lázeňské péče a dalších 394 mil. dalším podnikům Karlovarského kraje. Je třeba připomenout, že v případě samoplátce z ciziny a pojištěnce, za něhož pojišťovna hradila příspěvkovou lázeňskou péči, nebylo možné odhadnout celkové výnosy, konečná částka tak může být ještě vyšší. Zároveň se jedná o výpočet založený na datech týkajících se **lázeňských hostů – pacientů**, tedy těch, kteří přijeli do lázeňského místa kvůli léčebným procedurám. Nejsou zde započítáni ti, kteří absolvovali wellness a běžný hotelový pobyt ani jednodenní návštěvníci lázeňských míst.

ZÁVĚR

Cílem této analýzy bylo shromáždit data o jednotlivých aktérech lázeňství v Karlovarském kraji a ukázat na nich jejich přínos pro kraj i pro obor lázeňství jako takový. Konkrétně jsme chtěli ověřit následující hypotézy:

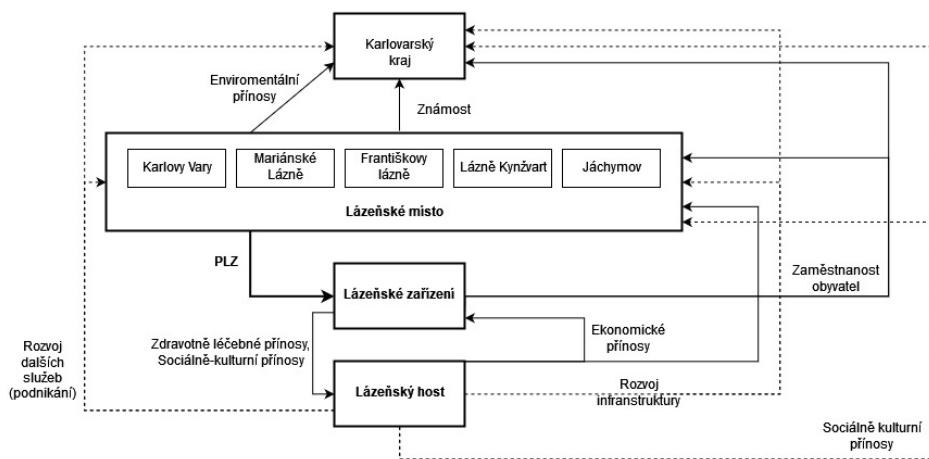
H1: Lázeňství je strategicky významné odvětví pro Karlovarský kraj

H2: Karlovarský kraj je hlavním aktérem v odvětví lázeňství v ČR

Pro tento účel byly popsány hlavní zdroje přínosů v tomto odvětví, tedy lázeňská místa, lázeňská zařízení a lázeňský host.

Platnost první z hypotéz potvrzuje diagram na obrázku 30, který byl vytvořen na základě provedené a popsané analýzy v této zprávě. Ten obsahuje nejdůležitější identifikované přínosy, jejich zdroje a příjemce (přerušované šipky znamenají nepřímé přínosy, zatímco plné naznačují přímé). Zároveň z něj lze vyčíst důležitost a provázanost jednotlivých aktérů.

Obrázek 30: Diagram hlavních aktérů lázeňství a jejich přínosů (vybrané)

Hlavní zdroje přínosů lázeňství jako takového jsou jednoznačně lázeňská místa. Díky jejich poloze lze na jejich území čerpat přírodní léčivé zdroje, které jsou základem pro lázeňskou léčbu a byly v historii i důvodem pro vznik lázeňských měst v okolí těchto zdrojů. Bez PLZ by lázeňství v Karlovarském kraji nemohlo existovat. Regulační opatření

v lázeňských místech a enviromentální řízení lázeňských měst, především v oblasti PLZ, ale např. i v oblasti ochrany přírody, udržování lázeňských lesů nebo ochrany jiných přírodních bohatství, působí příznivě nejenom na lázeňské hosty během jejich léčebných programů, ale i na obyvatele lázeňských míst a celého kraje (zdravější životní podmínky, místa pro odpočinek apod.). Rozvoj lázeňství v jednotlivých místech má zároveň vliv na návštěvnost těchto míst a celého Karlovarského kraje, zlepšuje jeho image a zvyšuje známost celého regionu.

Lázeňská zařízení představují hlavní zdroj léčebných přínosů lázeňství. Čerpají PLZ z lázeňských míst pro lázeňskou léčbu a napomáhají tak zlepšovat zdraví hostů, případně i obyvatel lázeňského města. Poskytováním lázeňské péče generují zisk, který se vrací lázeňskému místu, ale i celému kraji, např. ve formě zaměstnaných obyvatel, budování povědomí o lázeňském místě skrz vlastní marketingové kampaně nebo spoluúčasti na pořádání kulturních akcí v lázeňském místě.

Hlavním zdrojem ekonomických přínosů je pak lázeňský host. Ten je ekonomickým přínosem nejenom pro lázeňské zařízení, kde je ubytován, stravuje se a je mu poskytována lázeňská léčba, ale je ekonomickým přínosem i pro lázeňské místo jako takové, např. ve formě místních poplatků. Nepřímo je lázeňský host zdrojem např. sociálně kulturních přínosů, které kromě něj čerpají i obyvatelé lázeňského místa či celého kraje (pro uspokojení potřeb hostů se pořádají různé společenské nebo kulturní akce, budují se nové rekreační, kulturní či sportovní zařízení apod.). Stejně tak se nepřímo podílí na rozvoji infrastruktury lázeňských míst a kraje jako takového. S uspokojením potřeb lázeňského hosta souvisí i ekonomický přínos firem, jejichž činnost je navázána na lázeňství (např. dodavatelé pro lázeňská zařízení), nebo rozvoj podniků přímo v lázeňských místech, které lázeňští hosté navštěvují a generují v nich zisky.

Skutečnost, že Karlovarský kraj je opravdu hlavním aktérem v oblasti lázeňství v ČR, byla potvrzena z pohledu všech tří hlavních zdrojů přínosů místního lázeňství. Z pohledu lázeňského místa jsou PLZ Karlovarského kraje jedinečné nejenom v ČR, ale dokonce i v Evropě. Vyskytují se zde ve všech svých formách a přispívají tak k léčbě nemocí ze všech indikačních skupin. Díky výskytu PLZ je možný i rozvoj VaV v oborech souvisejících s lázeňstvím a balneologií, který má v Karlovarském kraji již dlouholetou tradici. Významnost lázeňských míst Karlovarského kraje potvrdilo i zapsání tří lázeňských míst Karlovarského kraje na seznam UNESCO. Z pohledu lázeňských zařízení potvrzuje dominanci karlovarského lázeňství mimo jiné lůžková kapacita místních lázeňských zařízení, která tvoří více než polovinu kapacity všech lázeňských zařízení v ČR nebo fakt, že z celkového počtu všech lázeňských zařízení se v Karlovarském kraji vyskytuje přibližně 43 % z nich. Ze srovnání lázeňských zařízení dle Hotelstars klasifikace napříč ČR zároveň vyplynulo, že tato klasifikace hraje v Karlovarském kraji důležitou roli a lze říct, že ve srovnání s ostatními kraji nabízí zařízení v Karlovarském kraji vysoký standard

služeb. Z pohledu lázeňských hostů je rovněž zjevná dominance lázeňství Karlovarského kraje. Z celkového počtu všech návštěvníků českých lázní jich do Karlovarského kraje přijíždí 63,4 %, zároveň sem jezdí nejvíce hostů ze zahraničí, v průměru tvoří 63 % všech lázeňských hostů.

Na základě analýzy dostupných dat tak byly potvrzeny obě předpokládané hypotézy. Lázeňství je zcela zjevně významným odvětvím pro celý Karlovarský kraj, který je díky účinkům přírodních léčivých zdrojů na svém území známý po celé ČR i ve světě. Lázeňští hosté zde generují zisky nejenom lázeňským zařízením, ale i dalším podnikům v lázeňských místech a svou přítomností pozitivně ovlivňují rozvoj lázeňských míst především z pohledu životního prostředí, jejich infrastruktury a kulturního dění. V oblasti lázeňství je zaměstnaná významná část ekonomicky aktivních obyvatel Karlovarského kraje. Z dostupných dat je zároveň možné říct, že Karlovarský kraj je hlavní aktérem v oblasti lázeňství v ČR, a to jak z pohledu množství a významnosti lokálních PLZ, tak i z pohledu množství a kapacity lázeňských zařízení a kvality jejich služeb. To se odráží i na počtu lázeňských hostů, kteří do Karlovarského kraje jezdí nejvíce jak z ČR, tak ze zahraničí.

SEZNAM ZKRATEK

ČIL	Český inspektorát lázní a vřidel
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický řad
HUZ	Hromadné ubytovací zařízení
ILAB	Institut lázeňství a balneologie
KARP	Karlovarská agentura rozvoje podnikání
LLRP	Lázeňská léčebně rehabilitační péče
PLZ	Přírodní léčivý zdroj
ÚZIS	Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR

SEZNAM OBRÁZKŮ A TABULEK

Obrázek 1: Zdroje dat	8
Obrázek 2: Lázeňská místa v ČR, vlastní zpracování	11
Tabulka 1: Rozloha lázeňských míst v Karlovarském kraji a jejich podíl na celkové rozloze lázeňských míst v ČR	11
Tabulka 2: PLZ v lázeňských místech Karlovarského kraje	12
Tabulka 3: Léčené indikace v jednotlivých lázeňských městech – dospělí, vlastní zpracování	13
Tabulka 4: Léčené indikace v jednotlivých lázeňských městech – děti a dorost, vlastní zpracování	14
Obrázek 3: Odborná činnost ILAB, 2019–2022	16
Obrázek 4 : Vybrané místní poplatky související s pobytem v letech 2017 – 1. pololetí 2022	18
Tabulka 5: Přehledová tabulka – místní poplatky v lázeňských městech	17
Obrázek 5: Příjmy z poplatků – povolení k vjezdu do lázeňského území v letech 2017 – 1. pololetí 2022	20
Obrázek 6: Celkové příjmy lázeňských měst z místních poplatků v období 2017 – 1. pololetí 2022	21
Obrázek 7: Výsledky ankety Kraj mého srdce 2021	22
Obrázek 8: Uvažované lázeňské místo, 1. preference	24
Obrázek 9: Preferované destinace pro ozdravné/ odpočinkové pobyty	25
Obrázek 10: Počet lázeňských zařízení	27
Obrázek 11: Zjištěný počet lůžek v lázeňských zařízeních	28
Obrázek 12: Celkový počet lůžek v lázeňských zařízeních Karlovarského kraje	28
Obrázek 13: Lázeňská zařízení Karlovarského kraje podle druhu	29
Obrázek 14: Klasifikace lázeňských zařízení Karlovarského kraje	30
Obrázek 15: Klasifikace lázeňských zařízení podle kategorií	30
Tabulka 6: Velikost účetní jednotky	32

Obrázek 16: Kategorie účetní jednotky provozovatele	33
Obrázek 17: Průměrný obrat, celkové náklady a výsledek hospodaření na lůžkoden	33
Obrázek 18: Právní forma přímého vlastníka	35
Obrázek 19: Skutečný majitel podle státní příslušnosti – ČR	36
Obrázek 20: Skutečný majitel podle státní příslušnosti – Karlovarský kraj	36
Obrázek 21: Počet smluvních vztahů	37
Obrázek 22: Vývoj úhrady od zdravotních pojišťoven	38
Obrázek 23: Obor péče dalšího poskytovatele zdravotních služeb	39
Obrázek 24: Podíl lázeňských hostů dle krajů na jejich v celkovém počtu v letech 2012–2021	40
Obrázek 25: Počet lázeňských hostů, ČR – Karlovarský kraj, okresy Cheb – Karlovy Vary	41
Obrázek 26: Podíl rezidentů a nerezidentů v lázních ČR (velký graf) a Karlovarského kraje (malý graf) v letech 2012–2021	42
Obrázek 27: Průměrný počet nocí v lázních ČR dle kraje v letech 2012–2021	43
Obrázek 28: Socioekonomický profil lázeňského hosta	44
Tabulka 7: Výdaje zdravotních pojišťoven na lázeňskou péči, zaokrouhleno na celá čísla (2020)	45
Tabulka 8: Průměrné ceny lázeňských pobytů pro samoplátce dle jednotlivých lázeňských míst	46
Obrázek 29: Maximální utracená částka mimo lázeňské zařízení	47
Tabulka 9: Odhad výnosu plynoucího od 1 lázeňského hosta za 1 den lázeňského pobytu, zaokrouhleno na celá čísla	48
Tabulka 10: Odhad celkových výnosů plynoucích od lázeňských hostů pro rok 2020	48
Obrázek 30: Diagram hlavních aktérů lázeňství a jejich přínosů (vybrané)	49

*„Balneologie a lázeňství karlo-
varského regionu je světovým
lídrem oboru plně využívajícím
potenciál místních přírodních
zdrojů a vědecko-výzkumných
poznatků pro uspokojení poža-
davků klientů 21. století.“*

Koncepce rozvoje lázeňství a balneologie
Karlovarského kraje, 2018

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

www.karp-kv.cz
www.pracujmespolu.cz
www.zijemeregionem.cz